

ZPRÁVA

O ČINNOSTI

NÁRODNÍHO BEZPEČNOSTNÍHO ÚŘADU

ZA ROK

2008

1. Úvod

Činnost Národního bezpečnostního úřadu (dále jen „Úřad“) byla v roce 2008, v souladu s jeho působností a úkoly stanovenými zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), zaměřena zejména na tyto hlavní oblasti:

- příprava novelizace stávající právní úpravy ochrany utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti s cílem odstranění jejích nedostatků a další zlepšení provázanosti s požadavky mezinárodních společenství, jejichž členem je Česká republika, a to na základě využití poznatků získaných průběžným vyhodnocováním právní úpravy ve vztahu k aplikační praxi v podmínkách veřejné správy, podnikatelské sféry i jednotlivých fyzických osob a zároveň i v podmínkách samotného Úřadu,
- rozhodování o žádostech fyzických osob, žádostech podnikatelů a žádostech o doklad a provádění bezpečnostního řízení,
- certifikace technických prostředků, informačních systémů, kryptografických prostředků, kryptografických pracovišť a stínicích komor,
- spolupráce s bezpečnostními úřady členských zemí Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO) a Evropské unie (EU) a zemí kandidujících na vstup do těchto organizací (vzájemné konzultace, příprava návrhů na sjednávání mezinárodních smluv) a podíl odborných pracovníků Úřadu na práci a jednání orgánů NATO a EU,
- aplikace právní úpravy ochrany utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti při plnění výše uvedených úkolů, výkon státního dozoru a poskytování metodické pomoci směřující k upevňování právního vědomí dotčených subjektů a ke sjednocování aplikační praxe v dané oblasti.

2. Činnost Úřadu

2.1. Legislativní a právní činnost Úřadu

2.1.1. Vnější legislativní činnost

Zákon byl v roce 2008 celkem čtyřikrát novelizován, a to zákonem č. 32/2008 Sb., zákonem č. 124/2008 Sb., zákonem č. 126/2008 Sb. a zákonem č. 250/2008 Sb.

- Zákon č. 32/2008 Sb. byl Úřadem připraven na základě usnesení vlády č. 574 ze dne 30. května 2007, kterým vláda schválila materiál „Rámeček návrhu

novely právních předpisů v oblasti ochrany utajovaných informací a archivní a spisové služby“.

Tímto zákonem byly vytvořeny podmínky pro zjednodušení nakládání s utajovanými dokumenty stupně utajení Vyhrazené, zejména při jejich poskytování v rámci mezinárodní spolupráce a při činnosti ČR v mezinárodních organizacích. Dále byly provedeny změny v oblasti uznávání bezpečnostních oprávnění vydaných úřady cizí moci, což umožňuje operativnější a rychlejší přístup k národním utajovaným informacím ze strany držitelů bezpečnostního oprávnění cizí moci.

Dále byly tímto zákonem do právního řádu ČR poprvé zahrnuty minimální požadavky NATO a EU při nakládání s dokumenty označenými NATO UNCLASSIFIED, resp. EU LIMITE. Tato úprava byla zákonem č. 32/2008 Sb. včleněna do zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a do zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

- Zákonem č. 124/2008 Sb. byly v souvislosti se změnou zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, upřesněny podmínky a způsob vyžadování výpisu, resp. opisu z evidence Rejstříku trestů orgánem státu provádějícím bezpečnostní řízení.
- Zákonem č. 126/2008 Sb. byly do zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti promítnuty změny v souvislosti s přijetím zákona o přeměnách obchodních společností a družstev.
- Zákonem č. 250/2008 Sb. byl v souvislosti se změnou některých zákonů v oblasti evidence obyvatel přesně stanoven rozsah údajů, které jsou Úřadu pro plnění jeho úkolů poskytovány podle § 8 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel, a podmínky, za kterých jsou Úřadu tyto údaje poskytovány.

Úřad dále zpracoval návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 522/2005 Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací (nařízení vlády č. 240/2008 Sb.). V rámci přípravy návrhu požádal Úřad jednotlivé orgány státu o zajištění technické revize seznamu utajovaných informací v jejich působnosti jako reakci na změny v působnosti některých orgánů státu (např. v souvislosti se zrušením Ministerstva informatiky a Komise pro cenné papíry) a o návrhy nezbytných úprav, které vyplývají z téměř dvouleté aplikace nové právní úpravy.

V souvislosti se změnami zákona zpracoval Úřad rovněž návrhy následujících vyhlášek:

- vyhláška č. 11/2008 Sb., kterou se mění vyhláška č. 526/2005 Sb., o stanovení vzorů používaných v oblasti průmyslové bezpečnosti a o seznamech písemností a jejich náležitostech nutných k ověření splnění podmínek pro vydání osvědčení podnikatele a o způsobu podání žádosti podnikatele (vyhláška o průmyslové bezpečnosti);

- vyhláška č. 19/2008 Sb., kterou se mění vyhláška č. 528/2005 Sb., o fyzické bezpečnosti a certifikaci technických prostředků;
- vyhláška č. 55/2008 Sb., kterou se mění vyhláška č. 529/2005 Sb., o administrativní bezpečnosti a o registrech utajovaných informací.

Úřad dále na základě usnesení vlády č. 1381 ze dne 12. prosince 2007, kterým vláda schválila „Legislativní a technicko-organizační opatření ke zjednodušení a zefektivnění systému ochrany utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti v České republice“, připravil vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „novela zákona“).

Cílem novely zákona je zpřehlednit a zjednodušit právní úpravu ochrany utajovaných informací, zejména z pohledu účastníka bezpečnostního řízení (fyzická osoba i podnikatel), a současně napravit některé nedostatky zjištěné v průběhu téměř tříleté aplikace zákona, a to zejména:

- zkrátit lhůty bezpečnostního řízení u fyzických osob; u stupně utajení Důvěrné na 2 měsíce (zkrácení o 1 měsíc), u stupně utajení Tajné na 6 měsíců (zkrácení o 3 měsíce) a u stupně utajení Přísně tajné na 9 měsíců (zkrácení o 3 měsíce),
- zjednodušit bezpečnostní řízení redukcí množství informací uváděných účastníkem řízení v jednotlivých dotaznících a v dalších dokumentech předkládaných v rámci bezpečnostního řízení, zúžit a specifikovat rozsah hlášení změn v dokumentech předkládaných Úřadu a upřesnit, resp. doplnit další důvody k zastavení bezpečnostního řízení,
- eliminovat neodůvodněné podávání žádostí fyzické osoby, podnikatele, nebo žádostí o doklad,
- snížit počet platných osvědčení fyzické osoby a dokladů o bezpečnostní způsobilosti fyzické osoby zavedením principu, že fyzická osoba může být aktuálně držitelem pouze jednoho platného osvědčení nebo dokladu,
- eliminovat povinnosti držitelů osvědčení fyzické osoby, osvědčení podnikatele a dokladu o bezpečnostní způsobilosti fyzické osoby, kteří již nebudou mít přístup k utajované informaci nebo vykonávat citlivou činnost, zavedením nového důvodu zániku těchto veřejných listin, a to jejím vrácením Úřadu; tím se také sníží počet platných veřejných listin a jejich držitelů,
- posílit pravomoc bezpečnostních ředitelů zejména v oblasti regulace počtu žádostí o vydání osvědčení, zavedení institutu schvalování přehledu míst nebo funkcí, na nichž je nezbytné mít přístup k utajované informaci,
- v oblasti průmyslové bezpečnosti zrušit ověřování podmínek pro přístup podnikatelů k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené v bezpečnostním řízení prováděném Úřadem, a to pro jeho nepřiměřenou náročnost vzhledem

k významu tohoto stupně utajení; splnění podmínek přístupu budou podnikatelé deklarovat jednoduchým prohlášením podnikatele,

- snížit zatížení podnikatele zrušením podmínky pro vydání (a tedy i držení) osvědčení podnikatele, že každý prokurista, bez ohledu na potřebu přístupu k utajované informaci, musí být držitelem osvědčení fyzické osoby takového stupně, na který žádá podnikatel o vydání osvědčení podnikatele,
- lhůty pro bezpečnostní řízení u podnikatele pro stupeň utajení Tajné stanovit na 8 měsíců (zkrácení o 1 měsíc) a pro stupeň utajení Přísně tajné 10 měsíců (zkrácení o 2 měsíce),
- umožnit zpracovávání utajované informace v objektu příslušné kategorie bez toho, že by v něm musela být umístěna zabezpečená oblast příslušné kategorie a objekty pro zabezpečení ochrany utajovaných informací členit do kategorií,
- zpoplatnit bezpečnostní řízení u podnikatelů a v této souvislosti novelizovat zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a výši správního poplatku stanovit v návaznosti na formu přístupu podnikatele na 5 000,-, resp. 10 000,- Kč.

Vláda předložila vládní návrh novely zákona dne 11. prosince 2008 Poslanecké sněmovně. Návrh novely zákona byl poslancům rozeslán jako tisk 683, organizační výbor projednání návrhu tohoto zákona doporučil a navrhl přikázat k projednání výboru pro obranu.

Souběžně s legislativním procesem přípravy novely zákona připravuje Úřad návrhy novelizace prováděcích právních předpisů zákona.

Úřad se dále aktivně podílel na návrzích zákonů, majících vazby na ochranu utajovaných informací, které byly připravovány jednotlivými ministerstvy nebo jinými ústředními orgány státní správy v souvislosti s přijetím nových zákonů nebo se změnami stávajících zákonů.

Úřad v rámci meziresortního připomínkového řízení zpracoval řadu připomínek k návrhům právních předpisů předkládaných ministerstvy a jinými ústředními orgány státní správy.

2.1.2. Vnitřní legislativní činnost

V průběhu roku 2008 bylo vydáno celkem 32 interních aktů řízení. Z toho byly 4 zcela nové interní akty řízení, upravující oblasti dosud interními akty řízení neupravené, 11 interních aktů řízení, které stávající interní akty řízení zcela nahradily, a 17 interních aktů řízení, které stávající interní akty řízení novelizovaly. Tato aktivita byla vyvolána jednak potřebou organizačního zabezpečení aplikace změn v právní úpravě oblastí ochrany utajovaných informací, dále nutností reagovat na změny v právním řádu České republiky, které bylo potřeba aplikovat v podmínkách Úřadu, a rovněž snahou o zefektivnění řízení v rámci Úřadu.

2.1.3. Právní činnost

V roce 2008 bylo oznámeno 80 porušení zákona, z toho 62 v oblasti utajovaných informací a 18 v oblasti bezpečnostní způsobilosti. V 17 případech byla věc řešena jiným orgánem, ve 27 případech byla věc odložena. Ve 36 případech bylo zahájeno správní řízení s fyzickými a právnickými osobami pro porušení povinností v oblasti ochrany utajovaných informací, z toho ve 29 případech s fyzickými osobami a v 7 případech s právnickými osobami. V 1 případě bylo správní řízení zastaveno, ve 3 případech bylo uloženo napomenutí a v 17 případech byla uložena pokuta. Celková výše uložených pokut dosáhla částky 135 500,- Kč, z toho fyzickým osobám ve výši 75 500,- Kč a právnickým osobám ve výši 60 000,- Kč.

Správní řízení

	Fyzická osoba	Právnická osoba	Celkem
Zahájená správní řízení	29	7	36
Počet uložených sankcí	15	5	20
Zastavená správní řízení	0	1	1
Dosud neukončená správní řízení	14	1	15

Četnost porušení ochrany utajovaných informací

Oblast	Fyzická osoba	Právnická osoba	Celkem
Administrativní bezpečnost	22	1	23
Bezpečnost informačních systémů	4	0	4
Fyzická bezpečnost	2	1	3
Průmyslová bezpečnost	-	6	6
Personální bezpečnost	26	-	26
Přístup neoprávněné osoby k UI	3	-	3

V rámci právní činnosti bylo v roce 2008 dále uzavřeno téměř 90 smluv nebo dodatků k již existujícím smlouvám s externími subjekty, jejichž předmětem je především zajištění činností a dodávek nezbytných pro plnění stanovených úkolů Úřadu.

Součástí právní činnosti tvoří rovněž vyřizování nároků na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů. V současnosti uplatňuje nárok na náhradu této škody 10 žadatelů.

Průběžně je vedena evidence plnění legislativních závazků vyplývajících z členství v EU v působnosti Úřadu prostřednictvím Informačního systému aproximace práva (ISAP). Jako odpověď na dotazy žadatelů nebo pro potřeby organizačních celků Úřadu byla vypracována řada právních stanovisek k aplikaci právních předpisů spadajících do působnosti Úřadu.

2.2. Mezinárodní spolupráce Úřadu

V oblasti mezinárodní spolupráce Úřad průběžně plnil úkoly dané zákonem, mezinárodními smlouvami, jimiž je ČR vázána, a dále úkoly vyplývající z členství ČR v NATO a EU. Úřad rovněž dohlížel na bezpečnost a distribuci utajovaných informací NATO a EU předávaných ČR v rámci členství v těchto organizacích a na bezpečnost utajovaných informací partnerských států předávaných na základě dvoustranných a mnohostranných mezinárodních smluv o vzájemné ochraně utajovaných informací (dále jen „smlouva o ochraně utajovaných informací“).

2.2.1. Mezinárodní smlouvy

Úřad má jako ústřední správní úřad pro oblast ochrany utajovaných informací ve své kompetenci přípravu návrhů na sjednávání smluv o ochraně utajovaných informací. Při stanovování priorit v této oblasti Úřad vychází z praktické potřeby výměny utajovaných informací s konkrétními státy a z potřeby zajistit těmto informacím odpovídající ochranu. Sjednávání smluv o ochraně utajovaných informací je zcela v souladu se zahraničně politickými zájmy ČR stejně jako se závazky, které pro ČR vyplývají z členství v EU a NATO.

Smlouvy o ochraně utajovaných informací upravují režim poskytování utajovaných informací mezi ČR a druhou smluvní stranou, ochranu předaných utajovaných informací a spolupráci správních orgánů odpovědných za jejich ochranu. Vzhledem k tomu, že tyto smlouvy upravují věci, jejichž úprava je vyhrazena zákonu, a dále práva a povinnosti osob, jedná se o smlouvy, k jejichž ratifikaci je, v souladu s čl. 49 Ústavy ČR, potřebný souhlas obou komor Parlamentu ČR. Ve smyslu Směrnice vlády pro sjednávání, vnitrostátní projednávání, provádění a ukončování platnosti mezinárodních smluv, schválené usnesením vlády č. 131 ze dne 11. února 2004, se jedná o mezinárodní smlouvy prezidentské kategorie.

Smlouvy o ochraně utajovaných informací jsou sjednávány v souladu s Ústavou ČR a ostatními právními předpisy a v souladu s mezinárodně-právními závazky ČR (včetně práva EU a bezpečnostních standardů NATO). Z právních předpisů EU se jedná zejména o rozhodnutí Rady EU 2001/264/ES ze dne 19. března 2001, kterým byly přijaty bezpečnostní předpisy Rady, ve znění pozdějších rozhodnutí, a dále o rozhodnutí Komise Evropských společenství 2001/844/ES ze dne 29. listopadu 2001, kterým se mění její vnitřní jednací řád, ve znění pozdějších rozhodnutí. Smlouvy dále reflektují obecně uznávané principy a uzance mezinárodního práva. Jejich provádění nemá dopad na státní rozpočet.

2.2.1.1. Hodnocení sjednávání smluv o ochraně utajovaných informací za rok 2008

V roce 2008 pokračovala dříve zahájená expertní jednání. Tým vyjednávačů postupoval v souladu se vzorovým návrhem směrnice pro expertní jednání o návrzích smluv o ochraně utajovaných informací.

U níže uvedených smluv o ochraně utajovaných informací byla v roce 2008 dokončena expertní jednání. Návrhy na sjednání se v současné době nacházejí v různých stádiích vnitrostátního schvalovacího procesu.

□ **Bezpečnostní smlouva mezi Českou republikou a Švédským královstvím o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací**

Smlouva byla podepsána v Praze dne 30. května 2008 ředitelem Úřadu Ing. Dušanem Navrátilem a velvyslankyní Švédského království v Praze J.E. Catherine von Heidenstam. Následně byla zaslána Parlamentu ČR k vyslovení souhlasu s ratifikací. Dne 10. prosince 2008 vydal souhlas s ratifikací Senát, a to usnesením č. 30. V Poslanecké sněmovně tato smlouva čeká na projednání v prvním čtení.

□ **Smlouva mezi Českou republikou a Španělským královstvím o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací**

Smlouva byla schválena usnesením vlády č. 720 ze dne 27. června 2007.

□ **Smlouva mezi Českou republikou a Finskou republikou o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací**

Smlouva byla podepsána v Praze dne 26. května 2008 ředitelem Úřadu Ing. Dušanem Navrátilem a velvyslancem Finské republiky v Praze J.E. Hannu Kyröläinenem. Následně byla zaslána Parlamentu ČR k vyslovení souhlasu s ratifikací. Dne 10. prosince 2008 vydal souhlas s ratifikací Senát, a to usnesením č. 31. V Poslanecké sněmovně tato smlouva čeká na projednání v prvním čtení.

□ **Bezpečnostní smlouva mezi vládou České republiky a vládou Řecké republiky o vzájemné ochraně vyměněných utajovaných informací**

Smlouva byla schválena usnesením vlády č. 118 ze dne 4. února 2008. Podpis se z důvodů reorganizace řeckého Národního bezpečnostního úřadu dosud neuskutečnil.

□ **Smlouva mezi Českou republikou a Nizozemským královstvím o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací.**

Expertní jednání bylo ukončeno a smlouva byla následně zaslána do připomínkového řízení. Vzhledem k tomu, že mezinárodní smlouvy procházejí v Nizozemsku před podpisem dlouhým vícefázovým vnitrostátním schvalovacím procesem (v každé fázi lze uplatňovat k textu připomínky), bylo rozhodnuto, že smlouva bude zalána vládě ke schválení teprve tehdy, až bude v Nizozemsku schvalovací proces finalizován.

- **Smlouva mezi Českou republikou a Norským královstvím o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací.**

Smlouva byla podepsána v Praze dne 27. června 2008 ředitelem Úřadu Ing. Dušanem Navrátilem a velvyslancem Norského království v Praze J.E. Peterem Ræderem. Následně byla zaslána Parlamentu ČR k vyslovení souhlasu s ratifikací. Dne 10. prosince 2008 vydal souhlas s ratifikací Senát, a to usnesením č. 32. V Poslanecké sněmovně tato smlouva čeká na projednání v prvním čtení.

- **Smlouva mezi Českou republikou a Republikou Slovinsko o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací**

Smlouva byla podepsána v Lublani dne 21. října 2008 ředitelem Úřadu Ing. Dušanem Navrátilem a ředitelem Uradu Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov Milanem Tarmanem, MSc. Následně byla zaslána Parlamentu ČR k vyslovení souhlasu s ratifikací.

- **Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spojených států amerických o změně Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spojených států amerických o opatřeních k ochraně utajovaných vojenských informací podepsané dne 19. září 1995**

Dohoda byla publikována ve sbírce mezinárodních smluv dne 29. února 2008 pod číslem 13/2008 Sb.m.s.

- **Dohoda o změně Dohody mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o vzájemné ochraně utajovaných skutečností, podepsané v Bratislavě dne 3. února 2005**

Smlouva byla podepsána v Brunovcích dne 25. června 2008 ředitelem Úřadu Ing. Dušanem Navrátilem a ředitelem Národního bezpečnostního úřadu Ing. Františkem Blanárikem. Následně byla zaslána Parlamentu ČR k vyslovení souhlasu s ratifikací. Dne 10. prosince 2008 vydal souhlas s ratifikací Senát, a to usnesením č. 29. V Poslanecké sněmovně tato smlouva čeká na projednání v prvním čtení.

- **Smlouva mezi Českou republikou a Portugalskou republikou o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací**

Senát vydal souhlas s ratifikací svým usnesením č. 313 ze dne 19. března 2008. V Poslanecké sněmovně byla tato smlouva schválena usnesením č. 689 ze dne 14. března 2008. Portugalská strana oznámila Zastupitelskému úřadu ČR v Lisabonu splnění vnitrostátních podmínek pro vstup smlouvy v platnost dne 9. října 2008.

- **Smlouva mezi Českou republikou a Bulharskou republikou o vzájemné ochraně a výměně utajovaných informací**

Smlouva byla publikována ve sbírce mezinárodních smluv dne 30. května 2008 pod číslem 34/2008 Sb.m.s.

- **Smlouva mezi Českou republikou a Republikou Makedonie o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací**

Smlouva byla podepsána v Praze dne 27. srpna 2008 ředitelem Úřadu Ing. Dušanem Navrátilem a ředitelkou Ředitelství pro ochranu utajovaných informací paní Lidijou Kostovskou. Následně byla zaslána Parlamentu ČR k vyslovení souhlasu s ratifikací.

- **Smlouva mezi vládou České republiky a Rakouskou spolkovou vládou o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací**

Smlouva byla podepsána v Praze dne 24. září 2008 ředitelem Úřadu Ing. Dušanem Navrátilem a velvyslankyní Rakouska v Praze J.E. Margot Klestil-Löffler. Následně byla zaslána Parlamentu ČR k vyslovení souhlasu s ratifikací.

- **Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Rumunska o vzájemné ochraně vyměněných utajovaných informací**

Smlouva byla schválena usnesením vlády č. 1258 ze dne 8. října 2008.

- **Smlouva mezi Českou republikou a Gruzii o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací**

Smlouva byla schválena usnesením vlády č. 1410 ze dne 12. listopadu 2008.

- **Bezpečnostní prováděcí dohody pro projekty v oblasti průmyslu mezi vládou České republiky a vládou Spojených států amerických**

Sjednání této implementační dohody k Dohodě mezi vládou České republiky a vládou Spojených států amerických o opatřeních na ochranu utajovaných vojenských informací sjednané 19. září 1995 a doplněné dne 31. srpna 2007 bylo iniciováno americkou stranou. Jejím cílem je vytvoření právního rámce pro jakoukoliv obchodní spolupráci, která bude předpokládat výměnu nebo vytváření utajovaných informací mezi oběma státy. Sondážní jednání proběhla v červnu 2008. Zástupci amerického ministerstva obrany během nich naznačili, že nebudou ochotni k žádným ústupkům z navrženého textu. Česká strana nicméně navrhla některé dílčí změny, zejména pokud se jedná o ochranu utajovaných informací stupně utajení Vyhrazené. Americká strana tyto návrhy stále hodnotí.

V roce 2008 byla zahájena expertní jednání o Bezpečnostní smlouvě mezi vládou České republiky a vládou Lucemburského velkovévodství o vzájemné výměně a ochraně utajovaných informací (druhé kolo bylo naplánováno na březen

2009). Ve stádiu výměny návrhů a evaluace textů jsou smlouvy o ochraně utajovaných informací s Chorvatskem, Albánií, Tureckem a Kyprem.

Vzhledem k tomu, že v Maďarsku dosud nebyla schválena novelizace právní úpravy ochrany utajovaných informací, nebylo obnoveno expertní jednání o Smlouvě o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací s Maďarskou republikou. Ze stejného důvodu nebyla do meziresortního připomínkového řízení dosud zaslána Bezpečnostní smlouva mezi Českou republikou a Švýcarskou konfederací o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací.

2.2.1.2. Ostatní smlouvy o ochraně utajovaných informací

- **Smlouva mezi státy, které jsou stranami Úmluvy o založení Evropské kosmické agentury a Evropskou kosmickou agenturou o ochraně a výměně utajovaných informací**

Notifikace úmyslu přistoupit k této smlouvě byla ředitelem Úřadu zaslána generálnímu řediteli Evropské kosmické agentury dne 27. března 2008. Žádost byla Radou Evropské kosmické agentury schválena na jejím zasedání dne 18. června 2008. Vláda návrh na přistoupení schválila svým usnesením č. 1016 ze dne 20. srpna 2008. Následně byl návrh zaslán Parlamentu ČR k vyslovení souhlasu s ratifikací. Dne 10. prosince 2008 vydal souhlas s ratifikací Senát, a to usnesením č. 28. V Poslanecké sněmovně tato smlouva čeká na projednání ve druhém čtení.

- **Smlouva mezi zástupci vlád členských států Evropské unie zastoupených v Radě týkající se ochrany a výměny utajovaných informací**

Dne 5. prosince 2007 pověřil Výbor stálých zástupců Bezpečnostní výbor Rady (dále jen „CSC“) provedením revize právního rámce upravujícího ochranu utajovaných informací v rámci EU a případně přípravou návrhu nástroje upravujícího tuto problematiku jednotnějším způsobem. Přípravná jednání se uskutečnila ve Stockholmu (únor 2008) a Nikósii (květen 2008). Na jejich základě zástupci francouzského bezpečnostního úřadu připravili návrh této multilaterální smlouvy, který byl předmětem několika jednání CSC v červnu a září 2008. Lze konstatovat, že bylo dosaženo konsenzu nad textem smlouvy. Zároveň byly zahájeny přípravy revize stávajících bezpečnostních předpisů upravujících ochranu utajovaných informací v rámci Rady EU (rozhodnutí Rady EU č. 2001/264/ES). Vzhledem k tomu, že se multilaterální smlouva odvolává právě na tyto bezpečnostní předpisy, bylo rozhodnuto pozastavit veškeré aktivity týkající se jejího vnitrostátního schvalování v členských státech EU do doby, než bude revize bezpečnostních předpisů dokončena.

2.2.1.3. Výhled na rok 2009

V roce 2009 Úřad předpokládá dokončení expertních jednání s Lucemburskem a USA a dále zahájení jednání s Belgií, Chorvatskem, Albánií, Tureckem a Kyprem. V případě, že bude dokončena novelizace právní úpravy

ochrany utajovaných informací v Maďarsku a Švýcarsku, budou obnovena expertní jednání.

2.2.2. Aktivity vyplývající z členství ČR v NATO a EU

Zaměstnanci Úřadu se dále podíleli na činnosti několika významných výborů a pracovních skupin NATO a obdobných orgánů v rámci orgánů EU:

Orgány NATO

NATO
Bezpečnostní výbor NATO (NATO Security Committee-AC/35 – od roku 1998)
Pracovní skupina 1 pro bezpečnost informačních systémů (Working Group 1 on Information Assurance (WG1 IA)-AC/35(WG/1) – od roku 1998)
Podvýbor Information Assurance (IA Sub-Committee 4-AC/322(SC/4))
Pracovní skupina podvýboru SC/4 pro propojování komunikačních a informačních systémů (Cross Domain Issue – AHWG/1)
Pracovní skupina podvýboru SC/4 pro kryptografické služby (Cryptographic Services – AHWG/4)
Archivní výbor NATO (NATO Archives Committee)
Pracovní skupina AC35 pro přípravu instrukcí k uplatňování bezpečnostní politiky (AHWG-SPG, Ad Hoc Working Group – Security Policy Guidance)
Pracovní skupina IICWG pro vývoj a standardizaci univerzálního komunikačního prostředí pro IT, telefonii, rádiové spojení (SCIP)

Orgány EU

EU
Council Security Committee – Bezpečnostní výbor Rady EU
Council Security Committee (INFOSEC Office) – Bezpečnostní výbor Rady, INFOSEC
sTESTA Accreditation Board – Akreditační výbor informačního systému sTESTA
GALILEO Security Board / System Safety and Security Committee (GSB/3SC) – Bezpečnostní otázky systému GALILEO
BdL Network Security Accreditation Panel – Akreditační orgán sítě Bureau de Liaison
SESAME Accreditation Board – Akreditační výbor systému ESDP-Net a SESAME
Combined – Security Accreditation Panel (C-SAP) – Kombinovaný bezpečnostní akreditační panel pro součinnostní informační systém Rady EU
Pracovní skupiny Implementation Tempest Task Force (ITTF) a Technical Tempest Task Force (TTTF) – Pracovní skupiny pro oblasti problematiky TEMPEST

Orgány NATO:

- **Bezpečnostní výbor NATO** (NATO Security Committee) byl zřízen Severoatlantickou Radou (NAC) jako její poradní orgán. Je složen ze zástupců členských zemí a odpovídá Severoatlantické Radě za prověřování otázek týkajících se bezpečnostní politiky NATO a za přípravu příslušných doporučení. Z titulu funkce se jeho jednání účastní ředitelé příslušných bezpečnostních úřadů členských států. Schází se dvakrát ročně.
- **Pracovní skupina 1 pro bezpečnost informačních systémů** (WG/1 on Information Assurance) působí v rámci NATO Office of Security a poskytuje podporu NATO Security Committee (NSC) v oblasti Information Assurance a koordinaci schvalovacích procesů pro dokumenty z oblasti Information Assurance vytvářené NSC a NC3B. Skupina je odpovědná za vyhodnocování hrozeb a zranitelností informačních systémů, revidování a vytváření bezpečnostních politik a vytváření směrnic, nařízení a příruček v oblastech managementu Information Assurance, ohodnocování a řízení bezpečnosti rizik, bezpečnostního schvalování a akreditací, bezpečnostních inspekcí a dalších aspektů oblasti Information Assurance.
- **Podvýbor Information Assurance** působí v rámci NATO Consultation, Command and Control Board (NC3B). Je zřízen NC3B ke stanovování ochrany informací NATO při jejich ukládání, zpracování nebo přenosu v komunikačních, informačních a jiných elektronických systémech. Podvýbor také spolupracuje s Vojenským výborem NATO a NSC v záležitostech provozních nebo bezpečnostních politik informačních a komunikačních systémů používaných v NATO.
- **Pracovní skupina Gross Domain Issue – AHWG/1** se zabývá tvorbou směrnic pro propojování komunikačních a informačních systémů (KIS) nakládajících s utajovanými informacemi – stanovením minimálních bezpečnostních požadavků propojování KIS v rámci NATO, NATO a členských zemí NATO a současně NATO a ostatních partnerů (např. Partnership for Peace (PfP), Combined Joint Task Forces (CJTF), EU, veřejné sítě).
- **Pracovní skupina Cryptographic Services AHWG/4** je součástí podvýboru NATO SC/4. Jedná se o pracovní skupinu připravující dokumenty z oblasti implementace kryptografických prostředků a kryptografické ochrany utajovaných informací zpracovávaných v komunikačních a informačních systémech NATO, připravuje standardy pro zadávání, hodnocení a schvalování kryptografických prostředků pro NATO a členské státy NATO. V této pracovní skupině vznikají návrhy direktiv a prováděcích dokumentů pro projektování a aplikaci kryptografických prostředků, klíčových materiálů a nekryptografických funkcí PKI. Úřad se podílí na jejich tvorbě a využívá výsledky při certifikaci kryptografických prostředků a kryptografických pracovišť, tvorbě prováděcích předpisů pro jejich provozování a při jejich kontrolách.

- **Archivní výbor NATO** spoluvytváří koncepci odtajňování historicky důležitých dokumentů NATO a jejich zpřístupňování veřejnosti. Výbor dále rozvíjí a zdokonaluje archivní politiku, řídí archivy vytvořené vojenskými a civilními složkami NATO a spolupodílí se na tvorbě příslušných interních předpisů NATO.
- **Pracovní skupina AC35 pro přípravu instrukcí k uplatňování bezpečnostní politiky** (AHWG-SPG, Ad Hoc Working Group – Security Policy Guidance) je odpovědná za přípravu, revidování a vytváření bezpečnostních politik NATO. Skupina doporučuje směrnice, nařízení a příručky prováděcích předpisů NATO v jednotlivých oblastech bezpečnosti.
- **Pracovní skupina IICWG** (International Interoperability Control Working Group) zastřešuje aktivity, které směřují ke standardizaci komunikačního protokolu pro přenos utajovaných informací SCIP (Secure Communication Interoperability Protocol) pro potřeby NATO, ale i národní. V rámci IICWG působí řada dílčích pracovních skupin podle odborného zaměření. Ve skupině KMWG (Key Management Working Group), na jejíž práci se také podílí Úřad, je řešena problematika vlastního protokolu, správy a distribuce kryptografických klíčů. Současně je monitorován stav řešení v dalších skupinách s ohledem na získávání informací pro rozhodování o vlastnostech a podmínkách potenciální aplikace protokolu nebo používání zařízení s implementovaným protokolem.

Orgány EU:

- **Bezpečnostní výbor Rady EU** (Council Security Committee EU) je orgánem, jehož hlavní úlohou je rozhodování o otázkách spadajících do oblasti společné bezpečnostní politiky a navrhování stanovisek Evropské radě, a to z vlastní iniciativy či na její žádost. Bezpečnostní výbor Rady EU má i další funkce – koordinuje a sleduje diskuse různých pracovních skupin o společné bezpečnostní politice a informuje se o výsledcích jejich činnosti.
- **Council Security Committee (INFOSEC)** je orgánem Rady EU odpovědným za schvalování a prosazování bezpečnostních politik, směrnic a nařízení v oblasti informačních a komunikačních systémů nakládajících s utajovanými informacemi EU. Organizuje i inspekční činnost v členských státech.
- **sTESTA Accreditation Board** je orgánem Evropské komise odpovědným za schvalování bezpečnostních politik, směrnic a nařízení pro informační systém sTESTA, který je určen k přenosu utajovaných informací Evropské komise.
- **GALILEO Security Board a Systém Safety Security Committee** jsou výbory pro bezpečnostní otázky projektu GALILEO – satelitního navigačního systému EU. Výbory řeší bezpečnostní problematiku výstavby a provozu systému GALILEO, jeho vazby na další satelitní navigační systémy (např. GPS), uvolňování citlivých a utajovaných informací, technologií a know-how členským i nečlenským zemím EU, otázku akreditace pracovišť pro provoz

systému, kryptografickou ochranu pro službu Public Regulated Services (PRS), která je určena pro bezpečnostní složky členských států.

- ❑ **BdL Net Security Accreditation Panel** je akreditačním orgánem sítě Bureau de Liaison, ustanoveným nově v roce 2006 pro bezpečnostní akreditaci této součinnostní sítě protiteroristických policejních útvarů zemí EU.
- ❑ **SESAME Accreditation Board** je orgánem Rady pro schvalování bezpečnostních politik, směrnic a nařízení pro informační systém ESDP-Net a plánovaný systém SESAME.
- ❑ **Combined – Security Accreditation Panel (C-SAP)** je orgánem Rady EU pro bezpečnostní akreditaci součinnostních informačních systémů EU s přípojnými body v členských zemích EU, provozovaných Generálním sekretariátem Rady (GSC). C-SAP v současné době zastřešuje jednání SESAME SAP (systémy ESDP-Net a SESAME) a koordinační jednání lokálních (národních) bezpečnostních akreditačních orgánů pro systémy FADO a Extranet-R a odpovídá rovněž za akreditaci systému CORTESY.
- ❑ **Pracovní skupiny Implementation Tempest Task Force (ITTF) a Technical Tempest Task Force (TTTF)** – pracovní skupiny EU, které mají za úkol připravit nové technické standardy v oblasti kompromitujícího elektromagnetického vyzařování. Zastoupení členské země EU v těchto skupinách je podmíněno dostatečnou úrovní odborných znalostí a schopností.

Dalším mezinárodním fórem, jehož činnosti se Úřad aktivně účastní, je Mezinárodní pracovní skupina pro průmyslovou bezpečnost MISWG (Multinational Industrial Security Working Group). Cílem této pracovní skupiny, která aktivně spolupracuje s NATO a EU, je přiblížení národních standardů v otázkách průmyslové bezpečnosti. Skupina sestává z 29 členů (jde především o členské státy NATO, doplněné o další státy EU a o státy, které jsou v pozici kandidátů na vstup do NATO).

Jednání zástupců členských států pracovní skupiny MISWG se uskutečnilo ve dnech 3. – 5. září 2008 v Sofii. Předmětem jednání bylo každoroční zhodnocení dosavadní činnosti pracovní skupiny a fungování nových internetových stránek pracovní skupiny MISWG, které zefektivní spolupráci a výměnu informací mezi jednotlivými členy této skupiny. Internetové stránky pracovní skupiny MISWG i nadále zůstávají neveřejné. Na programu jednání byla i diskuse k přijetí a revizi dokumentů EU a NATO, týkajících se minimálních bezpečnostních standardů v oblasti ochrany utajovaných informací, které se zúčastnili zástupci EU i NATO.

2.2.3. Spolupráce s bezpečnostními úřady partnerských států

Úřad od svého založení průběžně spolupracuje s národními bezpečnostními úřady členských zemí NATO a EU v oblasti ochrany utajovaných informací (výměny zkušeností, provádění úkonů v bezpečnostním řízení, uznávání bezpečnostních oprávnění, povolování návštěv, které předpokládají přístup k utajovaným informacím atd.) a poskytuje konzultační a asistenční činnost státům, které aspirují na členství v obou uvedených organizacích.

Pokud jde o pomoc stávajícím členským státům NATO a EU, je nutno zmínit poradenství, které poskytl Úřad svému maďarskému protějšku ve věci budování národní laboratoře pro měření kompromitujícího elektromagnetického vyzařování (TEMPEST).

Asistenční a konzultační činnost ve vztahu k nečlenským státům EU a NATO se zaměřuje zejména na oblast Balkánu. V srpnu 2008 Úřad takto poskytl informace Ředitelství pro ochranu utajovaných informací (makedonský národní bezpečnostní úřad) ve věci nákupu kryptografických prostředků a dalších oblastí INFOSEC. V prosinci 2008 pak proběhlo jednání se zástupci chorvatského Úřadu na ochranu informačních systémů (ZSIS) ve věci TEMPEST a činnosti Národního distribučního střediska klíčového materiálu (NDA). Zástupci Úřadu navrhli uspořádání odborného semináře pro pracovníky ZSIS na počátku roku 2009, který bude zaměřen právě na oblasti TEMPEST a NDA.

Spolupráce se Srbskem se vzhledem k vnitropolitické situaci, která panovala po většinu roku 2008, nerozvíjela očekávaným způsobem. Po volbách v Srbsku v květnu 2008 Úřad prostřednictvím Zastupitelského úřadu ČR v Bělehradu předložil srbské straně nabídku konkrétní spolupráce v oblasti ochrany utajovaných informací. V listopadu 2008 se v této věci uskutečnilo jednání mezi ředitelem Úřadu Ing. Dušanem Navrátilem a náměstkem ministra zahraničních věcí Srbska Zoranem Vujićem. Srbská strana během jednání ocenila pomoc, kterou jí Úřad poskytl v roce 2007 a dále informovala o současném stavu reformy ochrany utajovaných informací. Zoran Vujić projevil zájem o asistenci ze strany Úřadu zejména při budování ústředního registru. Lze předpokládat, že se v roce 2009 tato spolupráce bude více rozvíjet i s ohledem na fakt, že asistence Srbsku v oblasti ochrany utajovaných informací se stala jedním z pilířů aktivit ZÚ Bělehrad jako kontaktní ambasády NATO.

Pokud jde o spolupráci s Bezpečnostním úřadem NATO (NOS), je nutné zmínit inspekci zajištění ochrany utajovaných informací NATO, která proběhla v dubnu 2008. Inspekce skončila s velice pozitivním výsledkem a lze konstatovat, že se jednalo o nejlepší výsledek za celou dobu členství ČR v NATO. V listopadu 2008 se uskutečnila návštěva ředitele NOS Michaela T. Evanoffa. Cílem této návštěvy bylo seznámení se s činností Úřadu, zpravodajských služeb a diskuse o bezpečnostních otázkách a hrozbách, kterým v současné době NATO čelí, a dále o plánované reformě NOS. Ředitel NOS během své návštěvy Prahy jednal s předsedou vlády, ministryní obrany, prvním náměstkem ministra zahraničních věcí, náčelníkem generálního štábu Armády ČR, ředitelem Úřadu a řediteli zpravodajských služeb.

2.2.4. Ostatní mezinárodní aktivity Úřadu

Zástupci Úřadu aktivně participovali na činnosti Security Working Group v rámci projektu GRIPEN CZ ve věci zabezpečení a schválení informačních systémů pro nakládání s utajovanými informacemi, které jsou nutné pro podporu provozu letounů JAS-39 Gripen. V této věci se rovněž zúčastnili několika jednání mezi zástupci Ministerstva obrany ČR, NSA Švédského království a dalších švédských bezpečnostních orgánů (Swedish Defence Materiel Administration (FMV), NCSA) k řešení některých specifických problémů.

Zaměstnanci Úřadu se účastnili mezinárodních konferencí, seminářů, výstav a veletrhů zejména v oblasti INFOSEC a fyzické bezpečnosti, mezi nimi také symposia „NATO Information Assurance Symposium 2008“, které se konalo v areálu SHAPE u Monsu.

2.3. Personální bezpečnost

Oblast personální bezpečnosti zahrnuje provádění bezpečnostního řízení u fyzických osob, vydávání osvědčení fyzické osoby, případně rozhodnutí o nevydání osvědčení, vydávání osvědčení pro cizí moc (certifikátů) potvrzujících cizí moci vydání osvědčení fyzické osoby a úkony s tím spojené, zakládání, vedení, doplňování, evidence a vyřazování bezpečnostních svazků k fyzickým osobám a vedení evidence fyzických osob, které jsou držiteli osvědčení fyzické osoby. Zahrnuje rovněž součinnost s orgány státu, organizacemi a společnostmi, které disponují informacemi důležitými pro bezpečnostní řízení. Uvedené činnosti zajišťovaly v Úřadu čtyři samostatné odbory začleněné do sekce bezpečnostního řízení (viz organizační strukturu v kapitole 3.4.).

V roce 2008 byla, tak jako v předchozích letech, věnována pozornost nejen průběžnému zlepšování již zavedených, ale i vytváření nových postupů v rámci bezpečnostního řízení včetně metodického působení tak, aby mohl Úřad dlouhodobě realizovat požadavky na provedení bezpečnostního řízení v zákonných (v naprosté většině případů v kratších) lhůtách. K dodržování lhůt lze konstatovat, že veškeré základní zákonné lhůty byly standardně dodržovány a jen v jednotlivých případech bylo nezbytné, aby ředitel Úřadu, na základě informace od orgánu státu, právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby podle § 118 zákona, tyto lhůty prodloužil.

Na základě zkušeností s uplatňováním postupů v bezpečnostním řízení, počínaje přijetím žádosti o vydání osvědčení fyzické osoby až po závěrečné rozhodnutí ve věci, byla v roce 2008 aktualizována Metodika bezpečnostního řízení z roku 2007. Úřad pro zaměstnance podílející se na provádění bezpečnostního řízení zorganizoval školení v oblastech správního a obchodního práva a provádění pohovorů v rámci bezpečnostního řízení.

Součinnost, kterou v rámci bezpečnostního řízení poskytují Úřadu zpravodajské služby, Policie ČR a další spolupracující orgány státu, byla i v roce 2008 na velmi dobré úrovni. V souladu s usnesením vlády č. 1381 ze dne 12. prosince 2007 byla vzájemná spolupráce upravena dalšími realizačními dohodami mezi Úřadem a orgány státu a zpravodajskými službami. V průběhu roku 2008 bylo uzavřeno celkem 5 dohod, a to s Ministerstvem vnitra, Inspekcí ministra vnitra a Policií ČR, dále s Vojenským zpravodajstvím, Generálním ředitelstvím cel, Úřadem pro zahraniční styky a informace a Archivem bezpečnostních složek. K těmto dohodám pak byly uzavřeny prováděcí protokoly, které řeší konkrétní detaily součinnosti v rámci závazných postupů vzájemné spolupráce, k níž se smluvní strany, v souladu s citovaným usnesením vlády, zavázaly. Dále byly mimo rámec uvedeného usnesení vlády, za účelem efektivního zjišťování informací o majetkových poměrech prověřovaných osob, uzavřeny dohody s některými soukromými subjekty

(SOLUS, zájmové sdružení právnických osob; LLCB, z.s.p.o.). Se všemi uvedenými subjekty sjednal Úřad způsob vzájemné komunikace a poskytování údajů s cílem zkrátit zásadním způsobem dobu ukončení bezpečnostního řízení.

Další oblastí činnosti byla spolupráce s úřady cizí moci, které mají v působnosti ochranu utajovaných informací. Byl rozšířen okruh těchto partnerských úřadů a Úřad s nimi spolupracoval při provádění vlastních bezpečnostních řízení (vyžadování informací). Úřad u partnerských úřadů vyžádal informace k 239 osobám, a na základě jejich žádostí prováděl šetření k 29 osobám, které byly v daném státě prověřovány pro přístup k utajovaným informacím.

Oproti roku 2007 došlo k mírnému poklesu podaných žádostí o vydání osvědčení fyzické osoby. Celkově bylo podáno 7 332 žádostí, což je o 830 méně než v předchozím roce. Počet vydaných osvědčení se pak snížil na 6 898, to je o 2 043 méně než v roce 2007. Ve 43 případech bylo rozhodnuto o nevydání osvědčení a 195 bezpečnostních řízení bylo zastaveno. V roce 2008 bylo rovněž přijato 125 žádostí o ověření splnění podmínek přístupu fyzické osoby k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené.

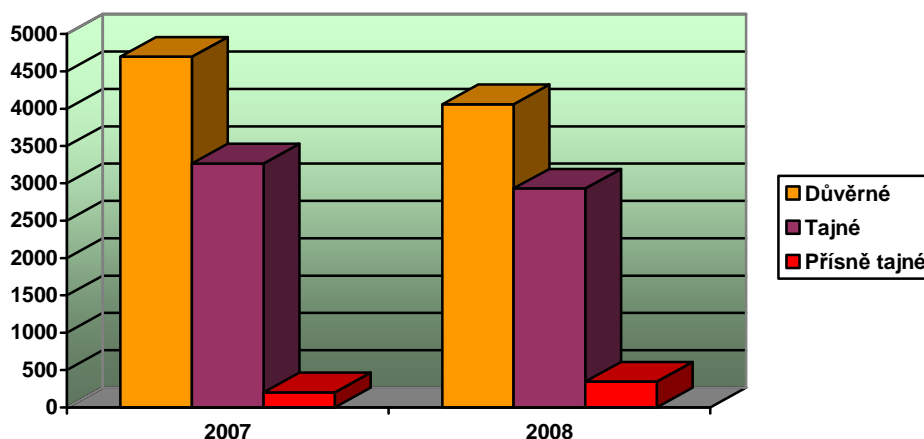
V roce 2008 bylo dále zahájeno celkem 136 bezpečnostních řízení o zrušení platnosti vydaného osvědčení, z toho v 60 případech bylo rozhodnuto o zrušení jejich platnosti.

2.3.1. Statistické přehledy

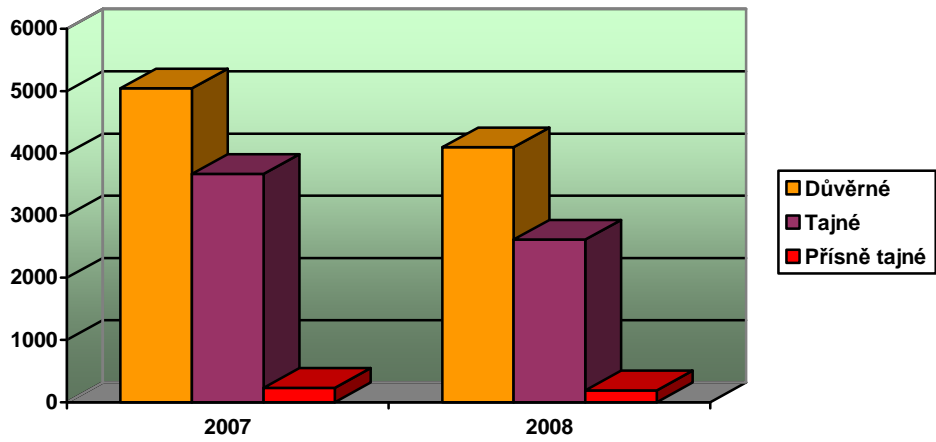
Přijaté žádosti a ukončená bezpečnostní řízení za rok 2008

	Důvěrné	Tajné	Přísně tajné	Celkem
Přijaté žádosti	4 059	2 930	343	7 332
Osvědčení vydáno	4 097	2 612	189	6 898
Osvědčení nevydáno	31	11	1	43
Zastaveno	115	72	8	195

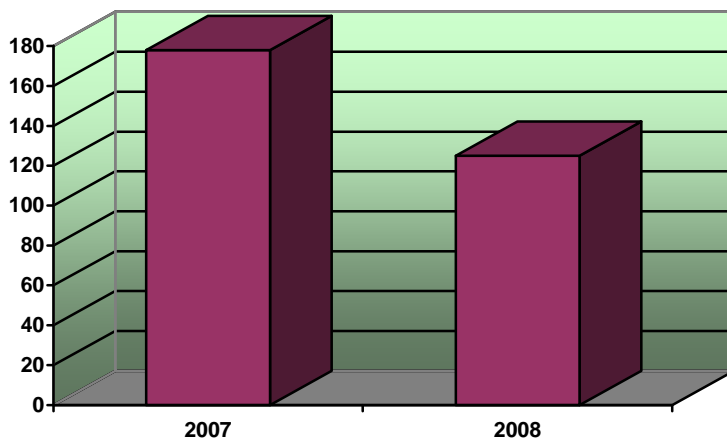
Přijaté žádosti o vydání osvědčení fyzické osoby 2007 a 2008

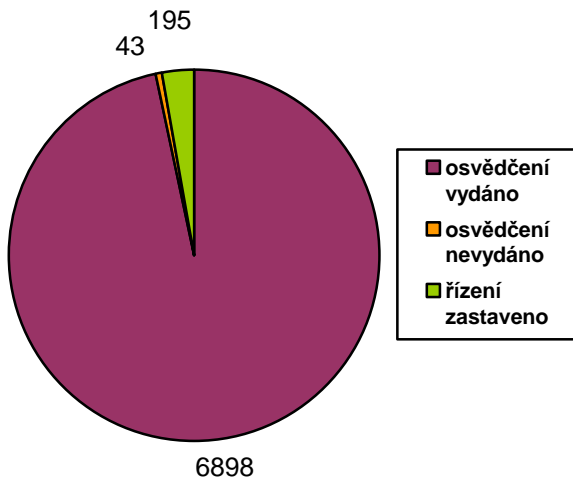
Vydaná osvědčení fyzické osoby 2007 a 2008

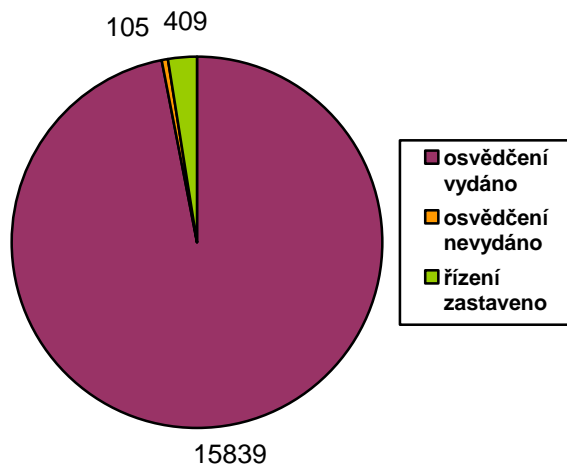
Přijaté žádosti o ověření splnění podmínek přístupu fyzické osoby k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené 2007 a 2008

Bezpečnostní řízení 2008

Bezpečnostní řízení 2007 a 2008

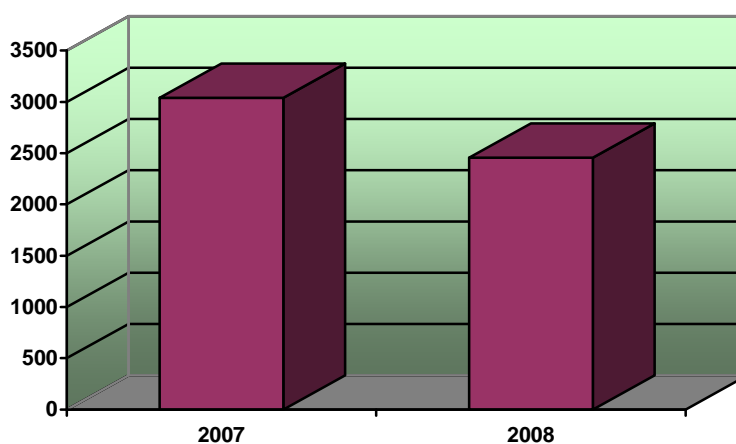
Vydaná osvědčení fyzické osoby pro cizí moc 2008

COSMIC TOP SECRET	208
COSMIC TOP SECRET ATOMAL	48
NATO SECRET	1 501
NATO SECRET ATOMAL	1
NATO CONFIDENTIAL	631
NATO CONFIDENTIAL ATOMAL	1
WEU FOCAL TOP SECRET	24
WEU SECRET	35
WEU CONFIDENTIAL	8
CELKEM	2 457

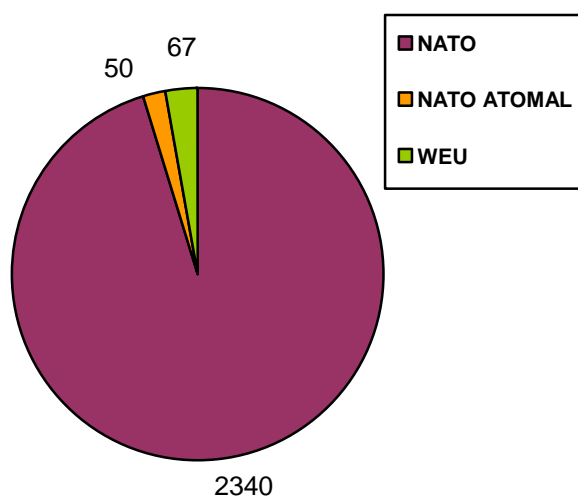
Pro umožnění přístupu k utajovaným informacím EU vydal Úřad v roce 2008 191 opisů (překladů) platných osvědčení fyzické osoby vydaných podle zákona č. 148/1998 Sb. (41 pro stupeň utajení EU TOP SECRET, 106 pro stupeň utajení EU SECRET a 44 pro stupeň utajení EU CONFIDENTIAL).

Držitelům osvědčení fyzické osoby vydaného podle stávajícího zákona může být umožněn, po řádném poučení, přístup k utajované informaci EU na základě tohoto osvědčení. Úřad v tomto případě žádné speciální osvědčení fyzické osoby pro cizí moc nebo překlad osvědčení fyzické osoby nevydává.

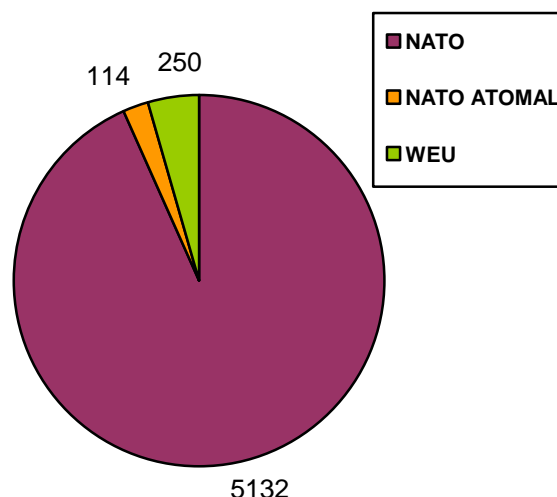
Vydaná osvědčení fyzické osoby pro cizí moc 2007 a 2008

Osvědčení pro cizí moc 2008

Osvědčení pro cizí moc 2007 a 2008

2.3.2. Analýza důvodů nevydání nebo zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby

Převládajícími důvody pro nevydání nebo zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby bylo, jako v předchozích letech, zejména nesplnění podmínky bezpečnostní spolehlivosti (§ 12 odst. 1 písm. d) zákona), a to především z důvodů výskytu bezpečnostních rizik, zejména podle § 14 odst. 3 písm. d) zákona – chování, které má vliv na důvěryhodnost nebo ovlivnitelnost osoby a může ovlivnit její schopnost utajovat informace, a podle § 14 odst. 2 písm. b) zákona – činnost, spočívající v potlačování základních práv a svobod, anebo podpora takové činnosti. Je však nezbytné konstatovat, že v pořadí druhé uvedené bezpečnostní riziko s postupem času ustupuje do pozadí. Naopak, na významu nabývá riziko spojené se zjevně nepřiměřenými majetkovými poměry fyzických osob (§ 14 odst. 3 písm. i) zákona), které spočívá především v existenci nepřiměřených finančních závazků, které fyzická osoba svým jednáním vytvořila, a proto by mohly být zásadní příčinou ohrožení utajovaných informací především z důvodu opatření si „vedlejšího příjmu“ na jejich úhradu.

Ostatní bezpečnostní rizika uvedená v § 14 odst. 2 a 3 zákona byla konstatována pouze u jednotlivých případů.

Dalším opakovaně se vyskytujícím důvodem pro nevydání či zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby bylo nesplnění podmínky bezúhonnosti (§ 6 odst. 2 písm. c) zákona) a v mnoha případech i nesplnění podmínky osobnostní způsobilosti (§ 13 zákona). V případech výskytu informací nebo podezření, že by fyzická osoba mohla být osobnostně nezpůsobilou, Úřad ustanovuje znalce z příslušných oborů k provedení vyšetření a zpracování znaleckého posudku.

2.3.3. Personální projekt

V souladu s § 72 zákona předložila již potřetí ministerstva a další ústřední správní úřady své personální projekty. Obecně lze konstatovat, že se při jejich

zpracování pozitivně projevila snaha vyhovět účelu a smyslu zákona a metodická činnost Úřadu zaměřená na tuto oblast.

Účelem zpracování personálních projektů je získat celkový přehled o situaci v oblasti personální bezpečnosti v rámci ochrany utajovaných informací a zhodnocení stavu z hlediska počtu fyzických osob, které žádají o vydání osvědčení fyzické osoby ve vztahu ke skutečným potřebám a četnosti výskytu utajovaných informací u jednotlivých ministerstev a ústředních správních úřadů. V souladu s usnesením vlády č. 1429/2007 poskytoval Úřad v průběhu roku 2008 metodickou pomoc dotčeným subjektům tak, aby došlo ke zlepšení a zkvalitnění poskytovaných údajů a aby uváděné údaje měly všeobecnou vypovídací hodnotu. Úřad má za to, že touto spoluprací bylo také dosaženo snížení počtů žádostí o vydání osvědčení pro přístup k utajovaným informacím nejvyšších stupňů utajení oproti předpokladům uváděným v letech 2006 a 2007.

Úřad nadále metodicky působí na ústřední správní úřady, aby byly zohledněny veškeré podmínky pro držení osvědčení, zejména zásada „need to know“.

Ke sjednocení obsahů personálních projektů byl již použit přepracovaný formulář z roku 2007 tak, aby bylo z tabulkové části zřejmé, kolik držitelů osvědčení mělo přístup do režimových pracovišť a kolik držitelů osvědčení mělo skutečně přístup k utajované informaci.

Na základě předložených personálních projektů zpracoval Úřad materiál pro jednání vlády, který vláda projednala dne 16. prosince 2008. Vláda svým usnesením č. 1599/2008 schválila předložené personální projekty ministerstev a dalších ústředních správních úřadů a uložila jejich statutárním orgánům trvale přehodnocovat seznamy míst a funkcí, u kterých je nezbytné mít přístup k utajovaným informacím, a dále postupovat při zpracování a vedení přehledů těchto míst a funkcí a při zdůvodňování nutnosti přístupu fyzické osoby k utajované informaci tak, aby žádosti o vydání osvědčení fyzické osoby byly podávány jen v případech odůvodněné a nezbytné potřeby přístupu fyzické osoby k utajované informaci. Řediteli Úřadu vláda uložila zajistit, na žádost výše uvedených statutárních orgánů, metodickou podporu při plnění stanovených úkolů.

2.4. Bezpečnostní způsobilost

Úřad vedl, ve smyslu části čtvrté zákona, bezpečnostní řízení k žádostem o vydání dokladu o bezpečnostní způsobilosti fyzických osob (dále jen „doklad“). Většinu podaných žádostí tvořily žádosti související s výkonem citlivé činnosti v oblasti zahraničního obchodu s vojenským materiálem. Dále Úřad zpracovával žádosti v souvislosti s výkonem činností v oblasti jaderné energetiky, nakládání s bezpečnostním materiálem a nově i v oblasti vývozu a dovozu výbušnin.

Významnou částí náplně činnosti Úřadu v oblasti bezpečnostní způsobilosti je rovněž průběžné ověřování splnění podmínek pro vydání dokladu u jeho držitelů.

Součinnost, kterou Úřadu poskytují v rámci bezpečnostního řízení zpravodajské služby, Policie ČR a další spolupracující orgány státu, lze označit jako výbornou a velmi efektivní.

Postupy zaměstnanců Úřadu v rámci bezpečnostního řízení prováděného na základě žádosti o vydání dokladu jsou metodicky usměrňovány Metodikou bezpečnostního řízení uvedenou v kapitole 2.3.

2.4.1. Statistické přehledy

Přehled přijatých žádostí a ukončených bezpečnostních řízení za rok 2008

Citlivá činnost podle	Přijaté žádosti	Doklad vydán	Doklad nevydán	Řízení zastaveno	Zrušení platnosti dokladu
§ 8 zákona č. 38/1994 Sb.¹	25	31	0	2	0
§ 2a atomového zákona²	22	29	0	0	1
§ 86a zákona č. 49/1997 Sb.³	-	-	-	4	54
§ 5 zákona č. 310/2006 Sb.⁴	2	1	0	1	0
Nařízení vlády č. 385/2003 Sb.⁵	-	-	-	1	9
§ 25c odst. 10 zákona č. 61/1988 Sb.⁶	3	1	0	2	0
§ 1 písm. e) nařízení vlády č. 340/2002 Sb.⁷	1	-	-	1	0
Ostatní	5	2	0	2	0
Celkem	58	64	0	13	64

V roce 2008 bylo zahájeno celkem 81 bezpečnostních řízení o zrušení platnosti vydaného dokladu a v 64 případech bylo rozhodnuto o zrušení jeho platnosti.

2.4.2. Analýza důvodů nevydání dokladu

Převažujícím důvodem nevydání nebo zrušení platnosti dokladu zůstávalo i v roce 2008 nesplnění podmínky spolehlivosti (§ 81 odst. 1 písm. c) zákona), a to

¹ § 8 zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

² Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

³ Zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Zákon č. 310/2006 Sb., o nakládání s některými věcmi využitelnými k obranným a bezpečnostním účelům na území České republiky a o změně některých dalších zákonů (zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem), ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Nařízení vlády č. 385/2003 Sb., kterým se stanoví citlivá činnost pro Hradní stráž.

⁶ Zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Nařízení vlády č. 340/2002 Sb., kterým se stanoví seznam některých citlivých činností.

především z důvodu zjištění negativních okolností ve smyslu § 84 odst. 3 písm. c) zákona – chování, ovlivnitelnost nebo nedůvěryhodnost fyzické osoby, které může vést ke zneužití výkonu citlivé činnosti. Častým důvodem bylo spáchání trestného činu, kdy trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno. Velmi často se vyskytujícím důvodem pro zrušení platnosti dokladu bylo v roce 2008 nesplnění podmínky bezúhonnosti (§ 81 odst. 1 písm. c) zákona).

2.5. Průmyslová bezpečnost

V oblasti průmyslové bezpečnosti Úřad zabezpečoval provádění bezpečnostního řízení o žádosti podnikatele, vydávání osvědčení podnikatele, rozhodnutí o nevydání osvědčení podnikatele, vydávání osvědčení pro cizí moc (certifikátu NATO) potvrzující cizí moci vydání osvědčení podnikatele a úkony s těmito činnostmi spojené. Mimo realizaci bezpečnostního řízení plnil Úřad další úkoly stanovené mu zákonem ve vztahu k podnikatelům, kteří jsou již držiteli osvědčení podnikatele, a to především provádění úkonů k ověřování splňování zákonem stanovených podmínek pro vydání osvědčení podnikatele, a to jak v rámci změn údajů v žádosti podnikatele oznámených jednotlivými držiteli osvědčení podnikatele, tak i na základě informací získaných Úřadem z vlastní činnosti nebo poskytnutých mu orgány státu nebo jinými orgány či osobami. S touto oblastí úzce souviselo i rozhodování o zrušení platnosti osvědčení podnikatele, které tvořilo nezanedbatelnou část činnosti Úřadu.

V průběhu roku 2008 pokračoval Úřad ve zdokonalování vnitřního elektronického systému k urychlení provádění evidenčního šetření. Stěžejní pak bylo zavedení elektronické komunikace mezi Úřadem a orgány státu a některými dalšími institucemi.

2.5.1. Bezpečnostní řízení o žádosti podnikatele

V roce 2008 bylo přijato 226 žádostí o vydání osvědčení podnikatele, což znamená cca 19 přijatých žádostí podnikatele na kalendářní měsíc. Z tohoto počtu bylo k 31. prosinci 2008 rozhodnuto o 152 žádostech, u zbylých 74 žádostí bezpečnostní řízení stále probíhalo. Počet podaných žádostí byl i v roce 2008 výrazně ovlivňován několikanásobným prováděním bezpečnostního řízení k podnikatelům, kteří požádali o vydání osvědčení podnikatele pro různé stupně utajení. Tato skutečnost je dána zákonem stanovenou rozdílnou dobou délky platnosti vydaného osvědčení podnikatele pro jednotlivé stupně utajení. Dalším faktorem ovlivňujícím počty podaných žádostí je dynamizace podnikatelského prostředí (vznik nových obchodních společností a přeměny obchodních společností – podnikatelů, přejímajících realizace zakázek obsahujících utajované informace po společnostech, jež tímto způsobem trh uvolnily). V neposlední řadě se do počtu přijatých žádostí podnikatele promítá ne zcela správná aplikace zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, ze strany orgánů státu a následně hlavních dodavatelů, neboť i v tomto roce podnikatelé předkládali žádosti o vydání osvědčení podnikatele ke splnění podmínky pro účast na výběrových řízeních, bez ohledu na skutečnost, zda realizace zakázky bude obnášet nutnost

přístupu podnikatele k utajované informaci. Lze konstatovat, stejně jako v předchozích letech, že jednotlivé orgány státu se tak snažily využívat Úřad pro tzv. „bezpečnostní audit“ podnikatele. Tento stav si vyžádal řešení v návrhu novely zákona.

Úřad v roce 2008 vydal celkem 303 osvědčení podnikatele. Tento počet zahrnuje osvědčení vydaná na základě žádosti podnikatele o vydání osvědčení podnikatele podle § 96 zákona (207 osvědčení) i osvědčení vydaná za odcizená, ztracená nebo poškozená osvědčení na základě žádosti podnikatele ve smyslu § 56 odst. 4 zákona (96 osvědčení).

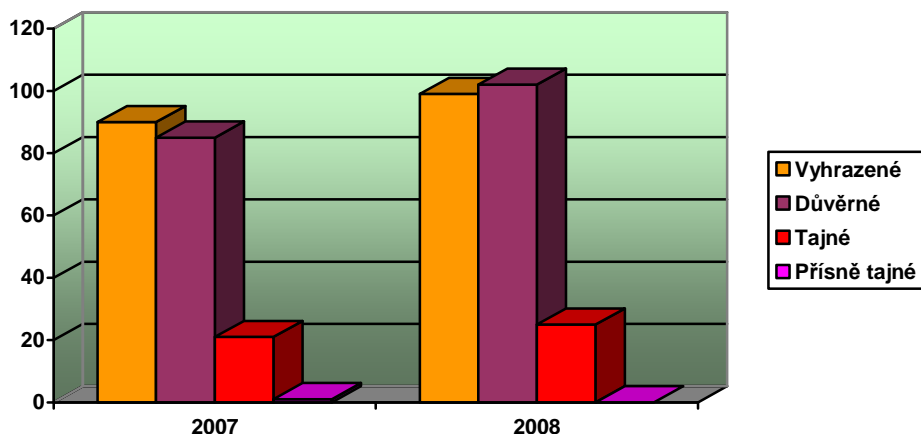
Na základě zkušeností s uplatňováním postupů v bezpečnostním řízení, počínaje přijetím žádosti o vydání osvědčení podnikatele až po úkony po vydání osvědčení podnikatele, byl v roce 2008 vytvořen závazný metodický materiál „Informace k postupům bezpečnostního řízení o vydání osvědčení podnikatele“, který upravuje zásadní postupy Úřadu zahrnující součinnost s příslušnými orgány státu, právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami v rámci průmyslové bezpečnosti. Tento materiál byl v průběhu roku 2008 aktualizován. Konkrétní úpravy součinnosti a spolupráce Úřadu s ostatními orgány státu, zpravodajskými službami a Policií ČR, byly provedeny zejména formou realizačních dohod (viz kapitolu 2.3.).

2.5.2. Statistické přehledy

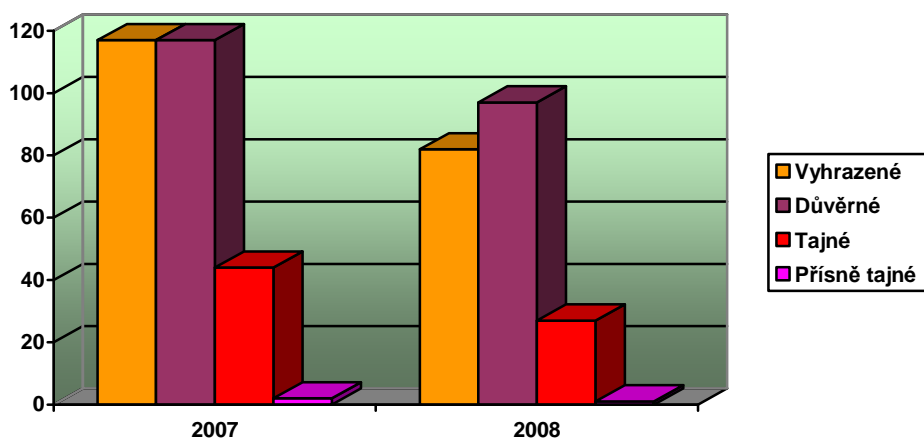
Přijaté žádosti a ukončená bezpečnostní řízení za rok 2008

	Vyhrazené	Důvěrné	Tajné	Přísně tajné	Celkem
Přijaté žádosti	99	102	25	0	226
Osvědčení vydáno	82	97	27	1	207
Osvědčení nevydáno	-	1	-	-	1
Zastaveno	6	5	-	-	11

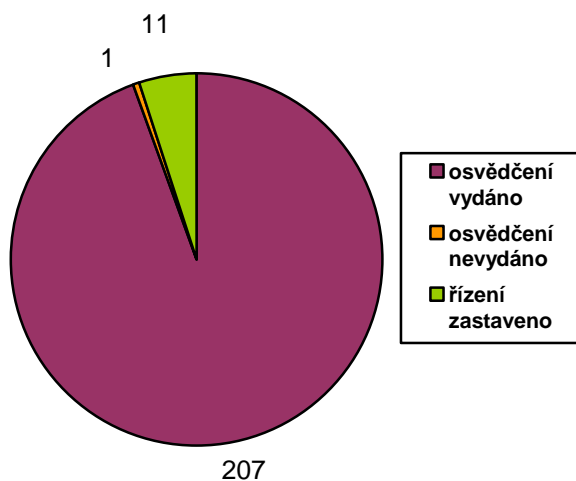
Přijaté žádosti o vydání osvědčení podnikatele 2007 a 2008

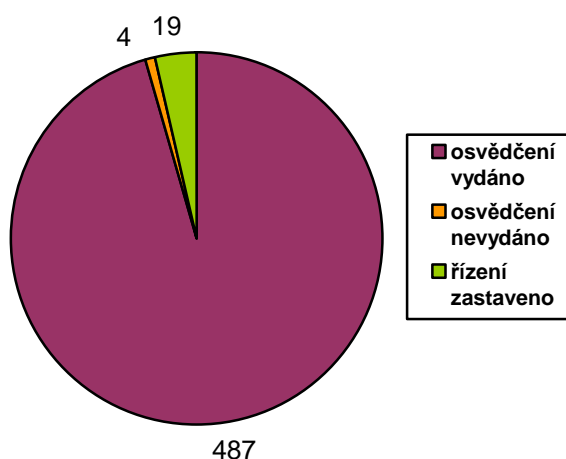
Vydaná osvědčení podnikatele 2007 a 2008

Bezpečnostní řízení 2008

Bezpečnostní řízení 2007 a 2008

Vydaná osvědčení pro cizí moc v roce 2008

Přístup k UI / stupeň utajení UI	Důvěrné	Tajné	Přísně tajné
§ 20 odst. 1 písm. a) zákona	3	3	0
§ 20 odst. 1 písm. b) zákona	0	4	0

Řízení o zrušení platnosti osvědčení podnikatele v roce 2008

Zahájeno celkem	Platnost osvědčení ukončena	Zastaveno	Dosud nerozhodnuto
59	35	16	8

2.5.3. Analýza důvodů nevydání osvědčení podnikatele

V roce 2008 bylo Úřadem u 1 žádosti podnikatele o vydání osvědčení podnikatele rozhodnuto o nevydání osvědčení podnikatele. Důvodem nevydání bylo nesplnění podmínky bezpečnostní spolehlivosti podle § 16 odst. 1 písm. b) zákona.

V řízení o zrušení platnosti osvědčení podnikatele bylo v průběhu roku rozhodnuto o zrušení platnosti osvědčení podnikatele ve 35 případech. Důvodem byla ve 23 případech skutečnost, že odpovědná osoba a prokuristé nebyli držiteli platného osvědčení fyzické osoby pro stupeň utajení odpovídající osvědčení podnikatele, v 6 případech nezabezpečení ochrany utajovaných informací a v 5 případech nesplnění obou jmenovaných důvodů současně. V 1 případě bylo důvodem rozhodnutí o zrušení platnosti osvědčení podnikatele nesplnění podmínky ekonomické stability.

Výše počtu rozhodnutí o zrušení platnosti osvědčení podnikatele je také ovlivněna skutečností, že zákon nezná institut zrušení platnosti osvědčení podnikatele „vrácením“ osvědčení; absence tohoto ustanovení v konečném důsledku znamená nárůst administrativní zátěže jak pro Úřad, tak i pro samotného podnikatele. Také podmínka prověřování prokuristů bez ohledu na nutnost nebo potřebu přístupu těchto osob k utajované informaci požadovaného stupně utajení ve svém důsledku přináší problémy podnikatelům s velkým počtem prokuristů, podnikatelům s prokuristy z řad cizích státních příslušníků a rovněž podnikatelům, kteří díky své organizační struktuře preferují udělování prokury (např. pro realizaci konkrétní zakázky). Obě uvedené skutečnosti by měly být řešeny navrhovanou novelou zákona.

2.6. Bezpečnost informačních a komunikačních systémů a kryptografická ochrana

Úřad odpovídá za provádění certifikace informačních systémů a za schvalování projektů bezpečnosti komunikačních systémů nakládajících s utajovanými informacemi a v roli národní bezpečnostní akreditační autority dále za akreditaci informačních systémů NATO a EU rozmístěných na území ČR.

V oblasti kryptografické ochrany utajovaných informací Úřad provádí nebo zajišťuje výzkum, vývoj a výrobu národních kryptografických prostředků, vývoj a schvalování národních šifrových algoritmů, výzkum, vývoj, výrobu a distribuci kryptografických materiálů, certifikaci kryptografických prostředků, certifikaci kryptografických pracovišť a zkoušky zvláštní odborné způsobilosti pracovníků kryptografické ochrany.

Úřad dále provádí měření kompromitujícího elektromagnetického vyzařování elektrických a elektronických zařízení nakládajících s utajovanými informacemi a zjišťuje způsobilost zabezpečených oblastí a objektů k ochraně před únikem utajovaných informací kompromitujícím elektromagnetickým vyzařováním.

Úřad odpovídá za rozvoj kryptologie a základní i aplikovaný výzkum v oblasti kryptografie, kryptoanalýzy, bezpečnosti informačních systémů a kompromitujícího elektromagnetického vyzařování.

V roce 2008 Úřad pracoval na dalším rozvoji bezpečnostních standardů k provádění certifikace kryptografických prostředků a vydal nový bezpečnostní

standard pro tzv. kontrolované kryptografické položky. Průběžně byly zpracovávány metodické materiály zabývající se dílčími problémy zabezpečení informačních systémů, nastavením bezpečnostních charakteristik nejčastěji používaných operačních systémů, celkovou koncepcí zabezpečení informačních systémů a způsobu dokumentování bezpečnosti informačních systémů. Tyto metodické materiály jsou zveřejňovány nebo poskytovány žadatelům o certifikaci. Bezpečnostní standardy jsou poskytovány v souladu s jejich stupněm utajení a s uplatněním zásady „need-to-know“.

Úřad se v oblasti ochrany utajovaných informací dále podílí na vytváření bezpečnostní legislativy systému Galileo v rámci GSA (GNSS Supervisory Authority) a GSB (Galileo Security Board). Na základě usnesení vlády se podílí na snahách ČR o umístění sídla GSA do Prahy a na implementaci evropského navigačního systému a její veřejné regulované služby (Public Regulated Services) do národního prostředí.

2.6.1. Certifikační a akreditační činnost

Nezbytnou zákonnou podmínkou pro používání informačních systémů, kryptografických prostředků, stínicích komor a zákonem stanovených kryptografických pracovišť při ochraně utajovaných informací je jejich certifikace.

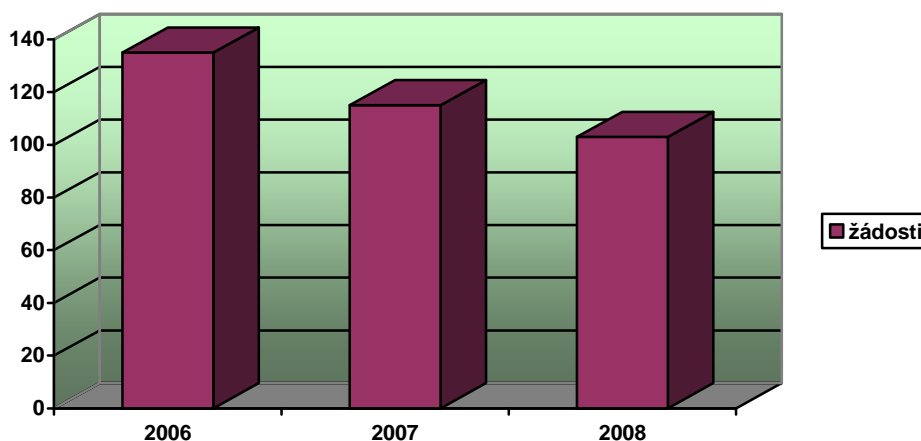
2.6.1.1. Certifikace a akreditace informačních systémů

K žádostem o certifikaci informačních systémů rozpracovaným v předchozím roce přibýly v roce 2008 další 103 žádosti, včetně žádostí o opakovanou certifikaci, a to jak ze státní správy, tak ze soukromé sféry. Bylo vydáno 107 certifikátů informačních systémů, v 10 případech byl certifikační proces, zahájený v minulých letech, ukončen z vůle žadatele o certifikaci bez vydání certifikátu.

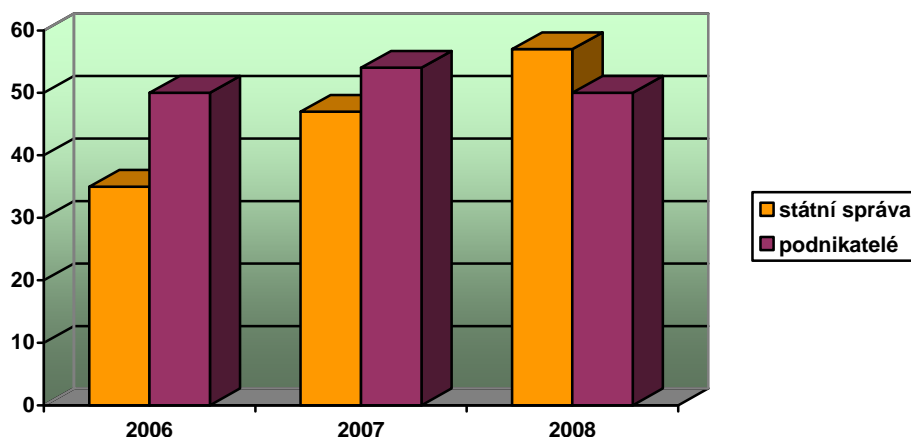
Certifikace informačních systémů za rok 2008

Přijaté žádosti	Ukončeno bez vydání certifikátu		Vydané certifikáty	
	státní správa	podnikatelé	státní správa	podnikatelé
103	5	5	57	50

Přijaté žádosti o certifikaci informačního systému 2006 až 2008

Vydané certifikáty informačních systémů 2006 až 2008

Vydáním certifikátu informačního systému práce s tímto systémem nekončí, neboť zejména v rozsáhlých systémech je během doby platnosti certifikátu vyžadován určitý rozvoj a plánované změny musí být projednány a schváleny Úřadem. Před uplynutím doby platnosti certifikátu musí pak být certifikace pro další období opakována.

Lze konstatovat, že ve státní správě jsou nové žádosti o certifikaci informačního systému podávány pro informační systémy využívající lokálních i rozlehlých počítačových sítí, a tudíž i kryptografických prostředků pro ochranu utajovaných informací jimi přenášených. Objevují se nové informační technologie a návrhy na jejich využití, náročnost úkolů Úřadu v oblasti certifikace informačních systémů je tedy trvale vysoká. Mezi prioritní úkoly nadále patří certifikace rozsáhlých informačních systémů Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra, mobilních systémů pro zahraniční mise Armády ČR a systémů zpravodajských služeb, jakož i opakované certifikace informačních systémů státní správy, zajišťující bezproblémové pokračování jejich provozu po skončení doby platnosti jejich předcházejícího certifikátu.

Na podporu plnění úkolů Ministerstva zahraničních věcí, včetně předsednictví ČR v Radě EU, Úřad vyvinul prototyp tzv. „chráněného notebooku“ pro bezpečné ukládání a zpracování utajovaných informací na úrovni stupně utajení Vyhrazené (např. při pracovních cestách) a nabídl toto řešení a svou podporu při realizaci a certifikaci resortních informačních systémů využívajících chráněných notebooků. Nabídky využilo Ministerstvo zahraničních věcí. Systém chráněných notebooků byl certifikován 1. prosince 2008 a je již v provozu.

Důležitým mezníkem je také ukončení certifikace systému vládního utajeného spojení VEGA-T, vydaný certifikát je platný od 1. ledna 2009.

V roce 2008 Úřad zajistil opakovanou akreditaci národních uzlů systémů FADO a IS Europol na Ministerstvu vnitra a systému BICES na Ministerstvu obrany. Velký rozsah prací vyžaduje řízení provádění změn v již akreditovaných systémech NATO – CZ_NS NOAN (CRONOS) a ICC.

Nově byla provedena lokální akreditace národního přípojného bodu systému Extranet-R a to na Ministerstvu zahraničních věcí v Praze a ve Stálém zastoupení ČR při EU v Bruselu, jakož i připojení vnitřního informačního systému Ministerstva zahraničních věcí k přípojnému bodu EU EXTRANET-R v Praze. Na základě této akreditace byla ČR připojena jako první země EU k centru Extranet-R v Bruselu. Vzhledem k tomu, že zároveň byl zprovozněn systém EU Extranet ČR, mohla být zahájena efektivní distribuce utajovaných informací EU stupně utajení RESTREINT UE v elektronické formě i mezi resorty státní správy, a to již před zahájením předsednictví ČR v Radě EU.

V rámci certifikace informačních systémů poskytovali zaměstnanci Úřadu žadatelům o certifikaci potřebné konzultace, nastavení bezpečnostních charakteristik operačních systémů a další informace potřebné pro zabezpečení určitého informačního systému. V řadě případů usměrňovali vývoj těchto systémů tak, aby byly certifikovatelné.

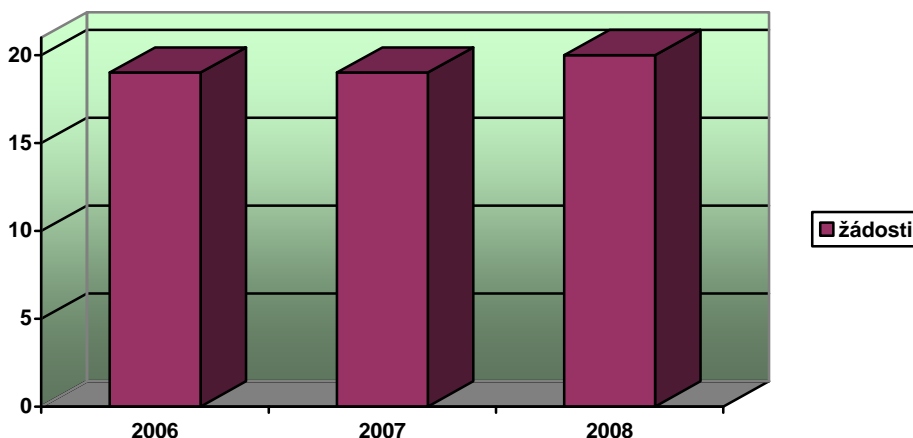
2.6.1.2. Certifikace kryptografických prostředků

V roce 2008 bylo u Úřadu podáno celkem 20 žádostí o certifikaci kryptografického prostředku. V řízeních k certifikaci kryptografického prostředku bylo vydáno celkem 12 certifikátů, 1 řízení bylo ukončeno bez vydání certifikátu. Úřad nadále prioritně prováděl certifikaci kryptografických prostředků pro ochranu utajovaných informací EU v národních sítích ČR. Stav řízení je shrnut v následující tabulce.

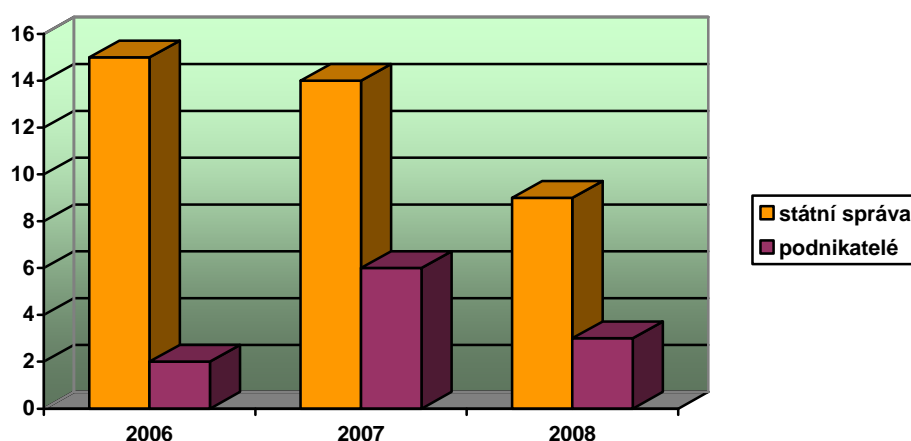
Certifikace kryptografických prostředků

Přijaté žádosti	Rozpracované certifikáty		Ukončeno bez vydání certifikátu		Vydané certifikáty		Pro NATO a EU	
	státní správa	podnikatelé	státní správa	podnikatelé	státní správa	podnikatelé	NATO	EU
20	2	10	0	1	9	3	7	6

Přijaté žádosti o certifikaci kryptografického prostředku 2006 až 2008

Vydané certifikáty kryptografických prostředků 2006 až 2008

Úřad provedl opakovanou certifikaci kryptografických prostředků AVCrypt, CryptBackup, CSP II MicroCzech, ELCRODAT 6-2S a jedné z verzí kryptografického prostředku třídy KTA PCI. Pro kryptografické prostředky TopSec 703 a TopSec 703+ nebyla již vyžádána opakovaná certifikace. Současně proběhla certifikace dovozových kryptografických prostředků SECTRA Tiger XS, SECTRA Tiger XS Office a SINA Box S, pro ochranu utajovaných informací národních a EU. Pro ochranu utajovaných informací národních a NATO proběhla certifikace dovozového kryptografického prostředku ELCRODAT 4-2.

Z národních kryptografických prostředků pak byly certifikovány dva programové kryptografické prostředky třídy HCrypt, vyvinuté Úřadem, které byly bezplatně poskytovány do státní správy.

V návaznosti na ukončenou modifikaci kryptografických prostředků třídy TCE v rámci Úřadu byly jako národní kryptografické prostředky certifikovány TCE 621 B/CZ, TCE 621 C/CZ a TCE 671/CZ Gen2.

Uvedené kryptografické prostředky jsou nebo budou využívány především v resortech Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, Ministerstva zahraničních věcí a ve zpravodajských službách.

Spektrum kryptografických prostředků certifikovaných v ČR v základě pokrývá ochranu lokálního ukládání a přenosu utajovaných informací v informačních a komunikačních systémech, včetně ochrany národní, EU a NATO utajované informace v hlasové formě. Početně významné zastoupení mají kryptografické prostředky pro ochranu utajovaných informací v prostředí IP sítí, nadále však zůstávají zachovány linkové kryptografické prostředky. V uplynulém období také došlo k nárůstu programových kryptografických prostředků třídy HCrypt pro předběžné šifrování, které umožňují řešit specifické požadavky informačních systémů.

Pro hodnocení a certifikaci kryptografických prostředků jsou aplikovány standardy Úřadu, které vycházejí z národních zkušeností, mezinárodních standardů (CC a FIPS) i informací získaných na mezinárodních kryptografických konferencích.

Pro potřeby efektivní manipulace s kryptografickými prostředky jako materiálem typu „kontrolovaná kryptografická položka“ byl zpracován bezpečnostní standard.

2.6.1.3. Certifikace kryptografických pracovišť

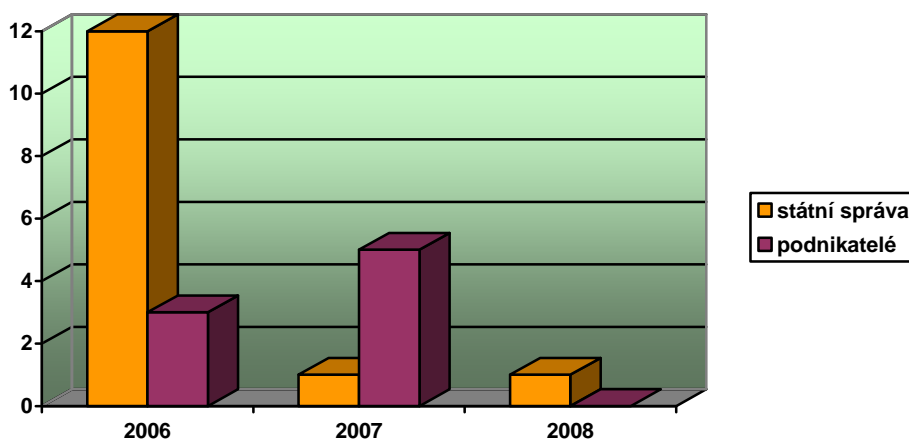
Požadavky na certifikaci kryptografických pracovišť, tak jak ukládá § 46 zákona, byly převážně provedeny v uplynulých dvou letech. Většina žádostí byla v roce 2008 podána pouze k doplnění činností provozovaných na již certifikovaných pracovištích a byla řešena formou dodatku příslušné certifikační zprávy. K požadavkům na stavební úpravy v prostorách pracovišť byla vydávána stanoviska k zabezpečení provozu po dobu oprav a postup po ukončení prací.

V roce 2008 bylo opakovaně certifikováno jedno kryptografické pracoviště (z důvodu podstatných změn) a jedno kryptografické pracoviště bylo jako nepotřebné provozovatelem zrušeno. Stav certifikačních řízení je uveden v následující tabulce:

Certifikace kryptografických pracovišť

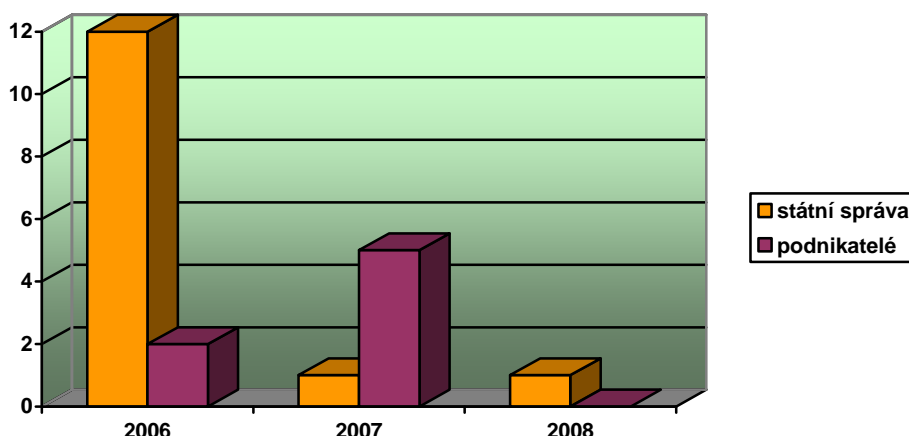
	Přijaté žádosti	Rozpracováno	Certifikováno	Zamítnuto
Státní správa	1	0	1	0
Podnikatelé	0	0	0	0
Celkem	1	0	1	0

Přijaté žádosti o certifikaci kryptografického pracoviště 2006 až 2008

Vydané certifikáty kryptografických pracovišť 2006 až 2008

2.6.1.4. Certifikace stínících komor

Hlavní objem certifikačních měření útlumu stínících komor byl prováděn pro Ministerstvo zahraničních věcí v počtu 16 instalací v ČR i v zahraničí. Díky tomu, že příslušné pracoviště Úřadu bylo vybaveno další technikou, bylo možné plnit požadavky Ministerstva zahraničních věcí v přiměřených lhůtách. Tato měření byla dále provedena i pro jiné organizační složky státu.

2.6.2. Další odborná činnost

2.6.2.1. Výroba kryptografického materiálu

Relevantní oblastí v oblasti kryptografické ochrany je výroba kryptografického materiálu (programování procesorových a paměťových modulů, generování kryptografických klíčů a hesel ke kryptografickým prostředkům) určeného pro orgány státu k zajištění ochrany utajovaných informací v komunikačních a informačních systémech.

V této oblasti Úřad spolupracoval s odborem bezpečnosti Ministerstva obrany, který zabezpečuje generování, speciální balení a distribuci kryptografických klíčových materiálů pro kryptografické prostředky provozované v rámci resortu Ministerstva obrany a výrobu některých kryptografických klíčových materiálů ve prospěch Úřadu.

V roce 2008 bylo v Úřadu vygenerováno celkem 108 590 kryptografických klíčů a hesel uložených na 6 016 nosičích různých typů a dalších 326 kusů jiného kryptografického materiálu (procesory, paměti, kryptografická dokumentace, instalační a šifrovací SW).

Dále Úřad zajišťoval speciální balení a distribuci kryptografického materiálu, vedení ústřední evidence certifikovaných kryptografických prostředků dislokovaných u orgánů státu, jakož i centrální databáze všech pracovníků kryptografické ochrany v působnosti Úřadu.

2.6.2.2. Měření kompromitujícího vyzařování (TEMPEST)

2.6.2.2.1. TEMPEST měření elektronických zařízení

Úřad prováděl v roce 2008 TEMPEST měření podle standardů NATO řady SDIP a podle metodiky MIL-STD 461. Objektem měření byla především zařízení orgánů státu. Jednalo se jak o měření komerčních zařízení, většinou pro účely výběrových řízení, tak speciálních informačních systémů. Celkem bylo v roce 2008 hodnoceno více než 140 zařízení.

Z toho bylo prováděno TEMPEST měření více než 40 kusů zařízení STEP a zařízení Siltec, a to jako samostatného zařízení nebo v kombinaci s kryptografickým prostředkem KRYDEC. Tato měření byla prováděna dle metodiky standardu SDIP-27/A. Většina zařízení splňovala požadavky tohoto standardu.

Další TEMPEST měření byla prováděna v rámci certifikace nebo akreditace informačních systémů pro zpracování utajovaných informací stupně utajení Důvěrné nebo Tajné, buď pro orgány státu (Úřad vlády, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo průmyslu a obchodu, zpravodajské služby, krajské úřady aj.), nebo pro podnikatele. Z celkového počtu hodnocených zařízení byla většina vyžádána Vojenským zpravodajstvím.

2.6.2.2.2. Zónové měření, obranně technické prohlídky

Úřad dále prováděl ohodnocování prostorů metodou zónového měření. Jednalo se o prostory, ve kterých se nacházela zařízení zpracovávající utajované informace. Tento druh měření byl především použit u objektů Úřadu, Bezpečnostní informační služby, Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra aj. Další zónová měření byla prováděna pro státní správu i pro soukromé subjekty v rámci certifikace informačních systémů. Bylo provedeno srovnávací měření s měřícím týmem SHAPE NATO, spojené se vzájemnou výměnou informací mezi týmem Úřadu a týmem SHAPE.

V roce 2008 byly provedeny obranně technické prohlídky v několika objektech na základě žádostí orgánů státní správy.

2.6.2.2.3. Přehled provedených měření

Přehled měření v oblasti kompromitujícího vyzařování, provedených v roce 2008, je uveden v následující tabulce:

Měřená zařízení a objekty

Typ měření ⁸	Počet
Zónové měření	36 objektů + kontejnery
Kryptografické prostředky	1 typ
PC sestavy	2 typy – třída 0; přes 50 typů – třída 1 a 2
Audio technika	2 typy zařízení
Obranně technické prohlídky	4 objekty
Akustická měření	1 objekt

2.6.2.3. Schvalování projektů bezpečnosti komunikačních systémů

První žádosti o schválení projektů bezpečnosti komunikačních systémů podle zákona byly schváleny již v roce 2006, kdy žadatelem bylo Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Česká národní banka a Bezpečnostní informační služba. V roce 2008 byla podána jedna nová žádost z resortu Ministerstva obrany, příslušný projekt bezpečnosti byl následně schválen.

Dva z dříve již schválených komunikačních systémů byly jejich provozovateli zrušeny a příslušné spisy byly v Úřadu uzavřeny. Ve druhé polovině prosince 2008 byly v Úřadu zahájeny intenzivní práce na zavedení nového komunikačního systému využívajícího kryptografický modul SECTRA Tiger XS a s ním spřažený mobilní telefon. Tento komunikační systém umožňuje hlasovou komunikaci utajovaných informací do stupně utajení Důvěrné a je zaváděn na podporu předsednictví ČR v Radě EU.

2.6.2.4. Školení pracovníků kryptografické ochrany a zkoušky odborné způsobilosti

Úřad provedl v roce 2008, v souladu se zákonem, celkem 9 školení skupin pracovníků kryptografické ochrany a po zkoušce odborné způsobilosti vydal 118 osvědčení o zvláštní odborné způsobilosti pracovníka kryptografické ochrany. Kromě toho probíhají další školení na Ministerstvu vnitra, Ministerstvu obrany a Ministerstvu zahraničních věcí na základě smluv uzavřených mezi Úřadem a uvedenými ministerstvy. Úřad v roce 2008 schvaloval aktualizaci osnov a obsahu některých kurzů.

2.6.3. Problémové oblasti bezpečnosti informačních a komunikačních systémů a kryptografické ochrany

Problémy při zabezpečování zákonem stanovených činností Úřadu v oblasti kryptografické ochrany a certifikace informačních systémů nakládajících s utajovanými informacemi, uvedené ve zprávě o činnosti Úřadu za rok 2007, se podařilo částečně vyřešit.

⁸ U zónového měření se jedná o objekty; v rámci jednoho objektu bylo měřeno více místností nebo budov. U kryptografických prostředků se jednalo i o ověřovací měření. U PC sestav třídy 1 a 2 se jednalo i o měření v rámci výběrových řízení např. pro MV ČR.

- Pro správné a efektivní nakládání s kryptografickým materiálem dodávaným do ČR s označením „kontrolovaná kryptografická položka“ (CCI) Úřad zpracoval a vydal dočasný bezpečnostní standard, který umožní zacházet s uvedeným materiálem v souladu s požadavky EU a NATO. V návrhu novely zákona je již pojem kontrolovaná kryptografická položka zaveden, což umožní vydání stálého bezpečnostního standardu.
- Pro částečné řešení situace v oblasti kryptografických prostředků pro protokol TCP/IP byla ve spolupráci s norským národním bezpečnostním úřadem v Úřadu vytvořena verze kryptografického prostředku TCE 621, která je vyráběna pod kontrolou Úřadu, a bylo ji proto možné certifikovat pro ochranu utajovaných informací národních, NATO a EU do úrovně stupně utajení Důvěrné v národních informačních systémech ČR. Úřad zkoumá možnost podobné úpravy německého kryptografického prostředku z „rodiny“ SINA. Současně probíhá intenzivní vývojová práce na národním kryptografickém prostředku pro protokol TCP/IP.
- V návrhu novely zákona se zavádí pojem taktická informace, při jejíž ochraně jsou kladeny menší nároky na kryptologické a bezpečnostní parametry kryptografického prostředku. Tento krok umožní využívat pro ochranu tohoto typu utajovaných informací lacinější kryptografické prostředky.
- Přetrvávajícím problémem Úřadu je nedostatek kvalifikovaných pracovníků pro provádění vysoce specializovaných odborných činností. Zejména z důvodů finančních se ani v roce 2008 nedařilo přijímat zkušenější pracovníky, nejlépe již s určitou odbornou praxí v oblasti kryptologie, šifrové služby a informačních technologií. Nicméně na volná pracovní místa se podařilo získat mladé absolventy vysokých škol příslušného technického zaměření. Vzhledem k současnému vývoji na pracovním trhu (projev ekonomické krize) se nyní jeví jako problém spíše nedostatek tabulkových míst pro zajišťování uvedených činností. I za plného stavu jsou stávající pracovníci při současném rozsahu odborných pracovišť přetěžováni a chybí potřebná zastupitelnost v jednotlivých agendách.
- Z hlediska zajištění ochrany utajovaných informací v informačních nebo komunikačních systémech a zajištění kryptografické ochrany byl i v roce 2008 problémem nedostatek odborníků v oboru informačních technologií, prověřených pro stupně utajení Důvěrné, Tajné a Přísně tajné v celé státní správě. Důsledkem bylo, že stejné osoby zastávaly funkce ve správě a bezpečnostní správě několika informačních nebo komunikačních systémů nebo více funkcí v určitém informačním systému. Dosavadní zkušenosti naznačují, že se jedná o problémy dlouhodobého charakteru, které se budou vyskytovat i v následujícím období. Rovněž je nutné začít se zabývat požadavkem NATO/EU, aby ve správě informačních systémů nakládajících s utajovanými informacemi NATO/EU působily osoby prověřené pro přístup k utajovaným informacím o stupeň vyšším, nežli je stupeň utajení v daném systému zpracovávaných utajovaných informací.

2.7. Administrativní a fyzická bezpečnost, ústřední registr

2.7.1. Administrativní bezpečnost

Na základě žádostí podnikatelů o vydání osvědčení podnikatele byly z hlediska administrativní bezpečnosti především posuzovány bezpečnostní dokumentace podnikatelů a aktualizované bezpečnostní dokumentace podnikatelů, kteří mají vydané potvrzení podle zákona č. 148/1998 Sb. anebo již osvědčení podnikatele.

V rámci probíhajících bezpečnostních řízení byly u podnikatelů prováděny dohlídky, při kterých byla ověřována jejich připravenost k příjmu, tvorbě, evidenci a jinému nakládání s utajovanými dokumenty.

Posuzované bezpečnostní dokumentace a realizované dohlídky

Bezpečnostní dokumentace	Realizované dohlídky
136	123

V průběhu roku 2008 požádalo celkem 5 subjektů Úřad o dočasné uložení utajovaných dokumentů. Jednalo se o 4 podnikatele a 1 orgán státní správy, které přechodně přestaly splňovat podmínky zákona pro daný stupeň utajení z důvodu ukončení platnosti osvědčení podnikatele, změny dislokace nebo přestavby objektu a zabezpečené oblasti.

2.7.1.1. Problémové oblasti administrativní bezpečnosti

- ❑ Manipulace s utajovanými dokumenty stupně utajení Vyhrazené.
- ❑ Ochrana utajovaných informací v obcích.
- ❑ Zabezpečení utajovaných dokumentů v době, kdy přestane jejich držitel splňovat podmínky zákona.

2.7.2. Fyzická bezpečnost

V oblasti fyzické bezpečnosti Úřad vedle své hlavní činnosti, kterou je certifikace technických prostředků, schvalování projektů fyzické bezpečnosti podnikatelů a ověřování připravenosti podnikatelů zabezpečit ochranu utajovaných informací z hlediska fyzické bezpečnosti, dále zabezpečoval:

- ❑ provádění metodické pomoci v instalaci technických prostředků;
- ❑ přípravu nové metodiky zkoušení cylindrických vložek;
- ❑ činnosti spojené se členstvím v certifikační radě TrezorTestu (účast na výrobních auditech cca 14 firem v rámci ČR, účast na certifikačních radách a účast při provádění zkoušek na mechanických zábranných systémech dle příslušných norem);

- účast v technické normalizační komisi (TNK124) pro EZS a EPS při zavádění evropských norem a aktualizaci stávajících norem;
- spolupráci s přípravným výborem pro zajištění veletrhu PragoAlarm;
- vytváření předpokladů k posilování a sjednocování odborného vědomí veřejnosti v oblasti režimových opatření, nasazování technických prostředků a výkonu ostrahy.

2.7.2.1. Certifikace technických prostředků

Nezbytnou zákonnou podmínkou pro používání technických prostředků k ochraně utajovaných informací je mimo jiné i jejich certifikace.

Úřad přijal v roce 2008 žádosti o certifikaci pro 946 technických prostředků. V rámci posuzování a vyhodnocování podkladů pro certifikaci bylo u 48 % žádostí požadováno jejich doplnění a upřesnění. Ve 26 případech bylo řízení ukončeno bez vydání certifikátu, především z důvodu výrobku nepodléhajícího certifikaci.

Úřad vydal 520 certifikátů technických prostředků. Disproporce mezi počtem žádostí a počtem vydaných certifikátů je dána především slučováním technických prostředků obdobných vlastností na jeden certifikát. K 1. lednu 2009 zbývá posoudit ještě 31 žádostí o certifikaci technických prostředků, které byly zaslány na Úřad v prosinci 2008.

Vydané certifikáty technických prostředků

Technické prostředky	Vydané certifikáty
Mechanické zábranné prostředky ⁹	133
Elektrická zámková zařízení, systémy pro kontrolu vstupů ¹⁰	24
Zařízení elektrické zabezpečovací signalizace a tísňové systémy ¹¹	201
Speciální televizní systémy ¹²	64
Zařízení elektrické požární signalizace ¹³	8
Zařízení sloužící k vyhledávání nebezpečných látek nebo předmětů ¹⁴	4
Zařízení fyzického ničení nosičů informací ¹⁵	84
Zařízení proti pasivnímu a aktivnímu odposlechu utajované informace ¹⁶	2
Celkem	520

⁹ § 30 odst. 1 písm. a) zákona.

¹⁰ § 30 odst. 1 písm. b) zákona.

¹¹ § 30 odst. 1 písm. c) a e) zákona.

¹² § 30 odst. 1 písm. d) zákona.

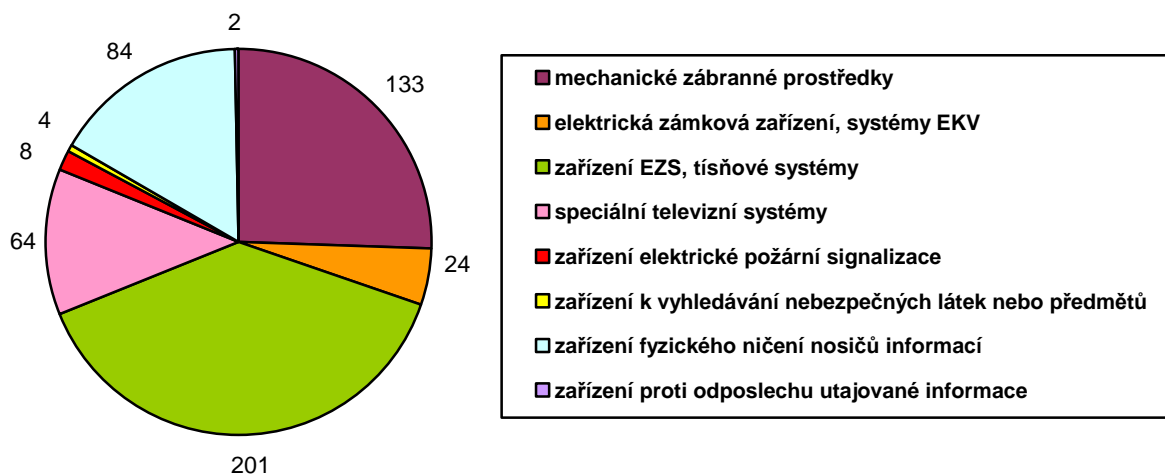
¹³ § 30 odst. 1 písm. f) zákona.

¹⁴ § 30 odst. 1 písm. g) zákona.

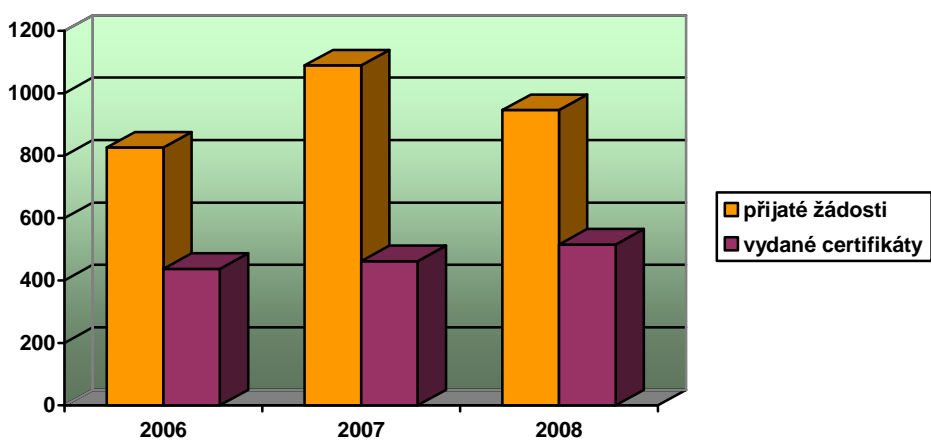
¹⁵ § 30 odst. 1 písm. h) zákona.

¹⁶ § 30 odst. 1 písm. i) zákona.

Certifikáty technických prostředků 2008

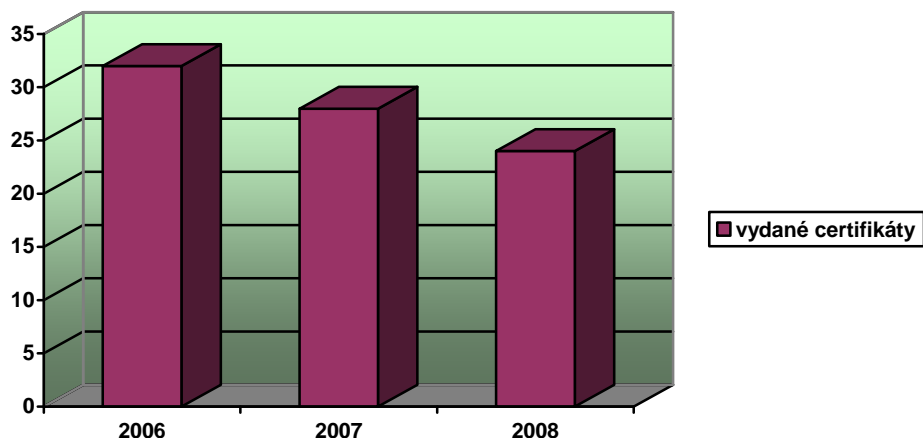

Certifikace technických prostředků 2006 až 2008

Mimo uvedené počty bylo v roce 2008 vydáno 24 certifikátů pro konkrétní jednotlivé technické prostředky – tzv. uživatelské certifikáty. Vydávány jsou na základě žádostí uživatelů, kteří si zajistí vlastní posudek na konkrétní technický prostředek nasazený pro ochranu utajovaných informací.

Uživatelské certifikáty technických prostředků 2006 až 2008

2.7.2.2. Posuzování projektů fyzické bezpečnosti

V roce 2008 bylo přijato celkem 148 žádostí o stanovisko k projektům fyzické bezpečnosti v rámci bezpečnostního řízení o vydávání osvědčení podnikatele nebo po provedené aktualizaci bezpečnostní dokumentace podnikatele. Při posuzování uvedených projektů musela být v 75 % případů uskutečněna konzultace s podnikatelem, a to jak v Úřadu tak i přímo v sídle podnikatele. Schváleno bylo 147 projektů fyzické bezpečnosti a bylo provedeno 118 dohlídek, při kterých byla ověřena připravenost podnikatele zabezpečit ochranu utajovaných informací z hlediska fyzické bezpečnosti. K 1. lednu 2009 zbývá posoudit 30 projektů fyzické bezpečnosti.

Přijaté žádosti a posuzované projekty fyzické bezpečnosti

	Vyhrazené	Důvěrné	Tajné	Přísně tajné	Celkem
Přijaté žádosti	44	86	18	0	148
Schválené projekty	41	92	14	0	147

2.7.2.3. Problémové oblasti fyzické bezpečnosti

- Nedostatečné a nekompletní žádosti o certifikaci technického prostředku;
- Nedostatky ve zpracování projektu fyzické bezpečnosti – úplnost, chybné hodnocení použitých opatření fyzické bezpečnosti;
- Nesprávné nastavení opatření fyzické bezpečnosti – nesprávná funkce technických prostředků.

2.7.3. Ústřední registr

V průběhu roku 2008 bylo pracovníky ústředního registru provedeno 27 kontrolně-metodických akcí v podřízených registrech utajovaných informací. Dále byly provedeny pravidelné kontroly ve všech ATOMAL registrech. Byla konstatována vysoká úroveň kvality práce ve všech registrech. V dubnu roku 2008 proběhla v České republice pravidelná inspekce NATO Office of Security. Výsledek inspekce potvrdil předpoklady a je více než uspokojivý.

Činnost ústředního registru se výrazným způsobem zefektivnila zprovozněním stanice NOAN CRONOS v Úřadu. Přístup do tohoto systému umožňuje příjem a distribuci utajovaných dokumentů NATO v elektronické podobě.

2.8. Opravné prostředky

2.8.1. Bezpečnostní řízení

V roce 2008 rozhodoval ředitel Úřadu o opravných prostředcích ze strany fyzických osob a podnikatelů podaných podle příslušných ustanovení zákona formou rozkladu proti následujícím rozhodnutím Úřadu

- ❑ rozhodnutí o nevydání osvědčení fyzické osoby nebo osvědčení podnikatele,
- ❑ rozhodnutí o zániku platnosti osvědčení fyzické osoby nebo osvědčení podnikatele,
- ❑ rozhodnutí o zániku platnosti dokladu.

O podaných rozkladech rozhodoval ředitel Úřadu vždy na základě návrhu rozkladové komise, která byla v souladu s § 130 zákona ustavena ke dni 1. ledna 2006. Lhůta k rozhodnutí o rozkladu, kterou zákon v ustanovení § 130 odst. 6 stanoví v délce 3 měsíců, nebyla v žádném z případů překročena.

Rozhodnutí ředitele Úřadu o rozkladech lze napadnout správní žalobou, o níž rozhoduje Městský soud v Praze. Proti rozhodnutí Městského soudu v Praze je dále možno podat kasační stížnost, o níž rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Úřad a jeho ředitele při soudních jednáních ve věci uvedených správních žalob zastupovalo oddělení opravných prostředků, které dále připravovalo vyjádření ředitele Úřadu k uvedeným žalobám a kasačním stížnostem. Dále organizačně zajišťovalo činnost rozkladové komise a připravovalo podklady pro rozhodnutí ředitele Úřadu o výše uvedených opravných prostředcích.

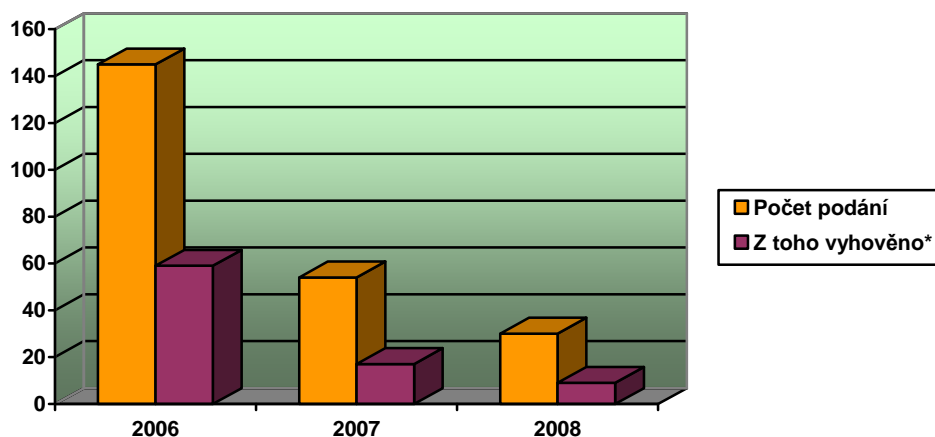
2.8.1.1. Statistické přehledy (stav k 20. 1. 2009)

2.8.1.1.1. Rozklady

Rozklady (rozhoduje ředitel Úřadu)

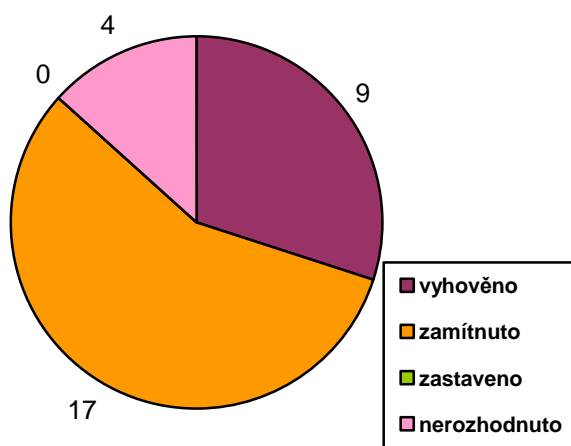
Rok	Dosud nerozhodnuto	Vyhověno	Zamítnuto	Zastaveno	Celkem
2007	0	17	36	1	54
2008	4	9	17	0	30

Rozklady proti rozhodnutím Úřadu v oblasti bezpečnostního řízení 2006 až 2008

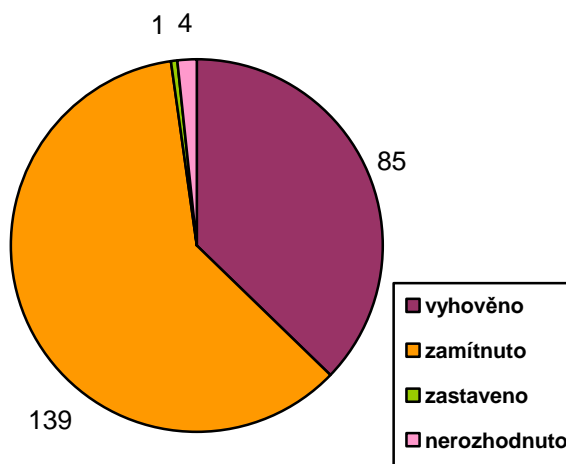

* u rozkladů podaných v roce 2008 dosud nerozhodnuto ve 4 případech

Řízení o rozkladu 2008

Řízení o rozkladu 2006 – 2008

2.8.1.1.2. Žaloby správní

Žaloby proti rozhodnutím ředitele Úřadu o stížnosti¹⁷ dle zákona č. 148/1998 Sb. (2004 – 2006)
(rozhoduje Městský soud v Praze)

Celkem	Dosud nerozhodnuto	Řízení zastaveno	Vyhověno	Zamítnuto	Odmítnuto
78	7	14	12**	40*	5

* Kasační stížnosti proti rozhodnutím o zamítnutí žaloby (2004 – 2006)
(rozhoduje Nejvyšší správní soud v Brně)

Celkem	Dosud nerozhodnuto	Řízení zastaveno	Vyhověno	Zamítnuto	Odmítnuto
17	5	2	3	7	0

** Kasační stížnosti Úřadu proti rozhodnutím o vyhovění žalobě (2004 – 2006)
(rozhoduje Nejvyšší správní soud v Brně)

Celkem	Dosud nerozhodnuto	Řízení zastaveno	Vyhověno	Zamítnuto	Odmítnuto
3	1	1	0	1	0

Žaloby proti rozhodnutím ředitele Úřadu o rozkladu dle zákona č. 412/2005 Sb. (2006 – dosud)
(rozhoduje Městský soud v Praze)

Celkem	Dosud nerozhodnuto	Řízení zastaveno	Vyhověno	Zamítnuto	Odmítnuto
46	27	5	5**	9*	0

* Kasační stížnosti proti rozhodnutím o zamítnutí žaloby (2006 – dosud)
(rozhoduje Nejvyšší správní soud v Brně)

Celkem	Dosud nerozhodnuto	Řízení zastaveno	Vyhověno	Zamítnuto	Odmítnuto
4	2	0	0	2	0

** Kasační stížnosti Úřadu proti rozhodnutím o vyhovění žalobě (2006 – dosud)
(rozhoduje Nejvyšší správní soud v Brně)

Celkem	Dosud nerozhodnuto	Řízení zastaveno	Vyhověno	Zamítnuto	Odmítnuto
1	0	0	1	0	0

2.8.1.2. Hodnocení rozhodovací praxe Úřadu

Jak vyplývá z výše uvedených údajů, k Městskému soudu v Praze bylo v letech 2004 až 2006 podáno celkem 78 žalob proti rozhodnutí ředitele Úřadu

¹⁷ Stížnost byla řádným opravným prostředkem proti rozhodnutím Úřadu podle předcházející právní úpravy, tj. zákona č. 148/1998 Sb. Dle současné právní úpravy se řádný opravný prostředek nazývá rozklad.

o stížnosti, přičemž doposud bylo rozhodnuto o 71 z těchto žalob. Z pohledu Úřadu je jistě pozitivní zjištění, že Městský soud v Praze shledal pouze 12 žalob důvodnými, z čehož vyplývá, že „úspěšnost“ Úřadu v těchto soudních sporech činí 83 %.

Co se týče rozhodnutí ředitele Úřadu o rozkladech vydaných v letech 2006 až 2008, je, vzhledem k běžné délce řízení před Městským soudem v Praze, v tuto chvíli předčasné „úspěšnost“ Úřadu hodnotit.

2.8.2. Správní řízení o pokutě

V roce 2008 rozhodoval ředitel Úřadu rovněž o opravných prostředcích – rozkladech – uplatněných ze strany fyzických a právnických osob ve správním řízení pro porušení povinností v oblasti ochrany utajovaných informací.

O podaných rozkladech rozhodoval ředitel Úřadu dle příslušných ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a to vždy na základě návrhu rozkladové komise ustavené v souladu s § 152 odst. 2 správního řádu.

Stejně jako v bezpečnostním řízení, i ve správním řízení o pokutě je možno rozhodnutí ředitele o rozkladu napadnout správní žalobou, o níž rozhoduje Městský soud v Praze. Proti rozhodnutí Městského soudu v Praze je možno dále podat kasační stížnost, o níž rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Konkrétně se v roce 2008 jednalo o 2 rozklady. Oba tyto rozklady byly rozhodnutím ředitele Úřadu zamítnuty a napadená rozhodnutí Úřadu byla potvrzena. Pro úplnost je třeba uvést, že ani jedno z těchto rozhodnutí ředitele Úřadu nebylo napadeno žalobou správní.

2.9. Výzkumná a vývojová činnost Úřadu

2.9.1. Cíle a organizace výzkumu a vývoje

Základním cílem v oblasti výzkumu a vývoje je další rozvoj bezpečnostních technologií pro ochranu utajovaných informací v komunikačních a informačních systémech. Výzkum a vývoj byl organizován v rámci koordinace účelově dotovaných projektů u externích řešitelů a také v rámci vlastního institucionálního vývoje Úřadu.

Lze konstatovat, že i nadále se v důsledku rychlého rozvoje informačních technologií zvyšuje náročnost výzkumu a vývoje v oblasti bezpečnosti informačních technologií. Zejména z hlediska dostupných lidských zdrojů je proto forma výzkumu a vývoje na bázi účelově dotovaných projektů pro Úřad perspektivní. Díky ní dochází k intenzivnímu zapojování výzkumných vysokoškolských pracovišť a k úzké spolupráci s externími odborníky, zejména při hodnocení a oponování jednotlivých projektů. Přes náročnost koordinace účelových projektů jsou externí spoluprací částečně uvolňovány omezené kapacity v institucionálním výzkumu na výzkumně-vývojové práce, které nemohou být z důvodu utajení řešeny mimo Úřad.

Využívání finančních prostředků se soustředilo na výzkumné aktivity, které vycházejí vstříc reálným potřebám bezpečnostní praxe.

2.9.2. Přehled účelově dotovaných projektů

2.9.2.1. Projekty započaté v roce 2008 jednoleté

- **ST20082008001 Vývoj pracoviště a testovacích postupů pro hodnocení čipových karet**

Realizace základní laboratoře pro testování a hodnocení čipových karet a dále zajištění průběžného sledování a doplnění databáze nejnovějších poznatků v předmětné oblasti.

- **ST20082008002 Vývoj pracoviště pro verifikaci prvků kryptografického systému**

Vývoj pracoviště a rozšíření aplikace CipherCAD o speciální nástroje modelování a verifikace kryptografických prostředků i protokolů pro potřeby certifikačního procesu kryptografických prostředků. V projektu bylo dále vytvářeno optimalizované hardwarové pracoviště pro provoz aplikace CipherCAD v podmínkách Úřadu.

- **ST20082008004 Komplexní kryptografická ochrana v sítích LAN**

Návrh realizace komplexní kryptografické ochrany s prokazatelnou bezpečností v sítích LAN (osobních počítačů, serverů, případně síťových komponent) prostřednictvím kryptografických prostředků typu PCS, autentizačních mechanismů a klíčové správy. Projekt navázal na výsledky projektu č. ST20052006006.

- **ST20082008005 Vývoj softwarového nástroje pro zpracování a analýzu naměřených souborů dat z programu MENE A**

Vývoj programových modulů pro třídění a vyhledávání dat podle položek, pro zpracovávání a analýzu naměřených souborů dat z programu MENE A mimo SW prostředí MS SQL Server a pro automatizované zpracování reportů (výstupů) a celkové zefektivnění práce v prostředí MENE A.

- **ST20082008007 Vývoj anténní soustavy pro měření útlumových vlastností stínících komor pro magnetickou složku elektromagnetického pole**

Návrh a realizace antén, včetně předzesilovače na přijímací a zesilovače na vysílací straně, vhodných pro měření útlumových vlastností stínících komor pro magnetickou složku elektromagnetického pole. Začlenění vyvinuté anténní soustavy do stávajícího systému pro měření stínících komor. Dostatečný dynamický rozsah je požadován pro kmitočtové pásmo 1 kHz až 10 MHz. Konstrukční řešení musí vyhovovat požadavkům zadavatele na mobilitu.

- **ST20082008008 Vývoj nového systému pro měření útlumu stínících komor pro elektromagnetické pole**

Návrh a realizace nového přístrojového vybavení pro měření útlumu stínících komor s ohledem na snížení hmotnosti a dosažení lepší mobility celého systému. Vývoj nového ovládacího softwaru umožňujícího využití vlastností nových zesilovacích modulů a širokopásmového generátoru. Rozšíření frekvenčního rozsahu a přesnosti měření při dodržení zadavatelem požadovaného dynamického rozsahu.

- **ST20082008009 Vývoj zařízení pro přenos obrazové informace z měřící komory**

Návrh zařízení přenášejícího obrazovou informaci o stavu testovaných produktů z měřící komory k operátorovi, splňující požadavky na obrazovou kvalitu přenesené informace a na přijatelné dodatečné elektromagnetické rušení při vlastním měření.

- **ST20082008011 Vývoj generátoru pro TEMPEST měření**

Vývoj nového generátoru pro zónové měření a pro měření útlumu stínících komor.

2.9.2.2. Projekty započaté v roce 2008 víceleté

- **ST20082009003 Vývoj prototypu IP gigabitového kryptografického prostředku s dálkovou správou.**

Realizace vývoje prototypů IP gigabitového kryptografického prostředku GIPE „Gigabit IP Encryptor“, včetně dálkové správy s využitím HW kryptografického jádra a nejmodernějších technologií. Projekt navazuje na výsledky projektu č. ST20072007005.

- **ST20082008006 Vývoj kalibrační metody pro TEMPEST anténní sadu**

Vývoj metody a její aplikace pro kalibraci anténní sady HE 524 používané pro TEMPEST měření ve stínící komoře v pásmu 10 kHz až 500 MHz.

- **ST20082009010 Vývoj hřebenového generátoru pro kalibrační měření**

Vývoj hřebenového generátoru umožňujícího kalibraci měřící soustavy v celém kmitočtovém rozsahu požadovaném pro TEMPEST měření ve stínící komoře

2.9.2.3. Institucionálně dotovaný výzkumný úkol Úřadu

V roce 2008 byl v rámci institucionálního výzkumného záměru řešen dílčí projekt „Výzkum národních kryptografických prostředků a speciálních bezpečnostních technologií určených k ochraně utajovaných informací – projekt na rok 2008“.

Jedná se o projekt zahrnující tři výzkumné oblasti, a to aplikovanou kryptologii, bezpečnost informačních systémů a měření TEMPEST. Řešitelem byl Úřad.

2.9.3. Vlastní výzkum a vývoj v Úřadu

Vlastní výzkum a vývoj byl v roce 2008 prováděn na odborných pracovištích Úřadu (jedná se o tři odborná pracoviště – kryptologické, TEMPEST a certifikační).

Kryptologický výzkum a vývoj se zaměřil zejména do oblasti SW a HW kryptologických aplikací, implementace kryptografických algoritmů a jejich komponent, národních řešení pro kryptografické prostředky a mobilní výpočetní systémy, realizace národních verzí zahraničních kryptografických prostředků.

Byla vytvořena řada programů pro implementaci, verifikaci a testování kryptografického SW a dále bylo posíleno technologické vybavení překladových, testovacích a měřících laboratoří.

Na pracoviště TEMPEST byl pořízen nový přijímač pro speciální měření podle standardu NATO SDIP-27/A a pokračovalo se v budování mobilního systému pro TEMPEST měření. Jednalo se o další úpravy měřícího vozidla Multivan umožňující vytvoření mobilního pracoviště pro různé typy TEMPEST měření včetně nového mechanického řešení antén a výsuvného stožáru. Vlastnosti nového systému byly postupně v průběhu realizace úprav ověřovány měřeními odborníky Úřadu.

Na certifikačním pracovišti bylo ukončeno testování produktu OptimAccess, dodávaného společností SODATSW spol. s r. o. Testování bylo završeno vypracováním dokumentů „Zpráva z testování produktu OptimAccess na pracovišti NBÚ“ a „Závěrečná hodnotící zpráva produktu OptimAccess“. Na základě tohoto testování byl produkt schválen pro správu externích zařízení informačních systémů podléhajících certifikaci Úřadem.

V rámci certifikace informačních systémů bylo provedeno testování produktu SMART SECURITY SEPARATOR „3S“. Testování bylo završeno vypracováním dokumentů „Zpráva z testování produktu SMART SECURITY SEPARATOR „3S“ pracovištěm NBÚ“ a „Závěrečná hodnotící zpráva produktu SMART SECURITY SEPARATOR „3S““. Na základě tohoto testování byl produkt schválen pro použití v informačním systému podléhajícím certifikaci Úřadem.

2.10. Státní dozor

Úřad vykonává státní dozor v oblasti ochrany utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti na základě § 137 písm. b) zákona. Ze zákona se státním dozorem rozumí dozor nad tím, jak orgány státu, podnikatelé a fyzické osoby dodržují právní předpisy v dané oblasti. Státnímu dozoru nepodléhá, v souladu se zákonem, činnost zpravodajských služeb a ve stanovených případech činnost Ministerstva vnitra.

Cílem státního dozoru je především zjistit skutečný stav ochrany utajovaných informací, resp. zajištění bezpečnostní způsobilosti u kontrolovaných osob, ověřit praktickou aplikaci právních norem upravujících kontrolovanou oblast a zároveň přispět k zabezpečení ochrany utajovaných informací, zejména z hlediska zamezení neoprávněného nakládání s utajovanými informacemi, a vytvořit předpoklady k posilování a sjednocování právního prostředí v této oblasti.

2.10.1. Kontroly provedené v roce 2008

V roce 2008 provedl Úřad, v rámci výkonu státního dozoru, celkem 26 kontrol ochrany utajovaných informací, z toho 11 kontrol v orgánech státu a jejich složkách a 15 kontrol u podnikatelů.

Kontroly byly prováděny na základě ročního plánu kontrol schváleného ředitelem Úřadu v závěru předcházejícího roku. Do plánu byly zařazeny jednak kontroly v orgánech státu, ve kterých kontrola dosud nebyla provedena, a dále, v rámci periodicity kontrol, i v orgánech státu, kde již byly kontroly provedeny v předcházejícím období. Kontrolní akcí velkého rozsahu byla kontrola v Ministerstvu vnitra – Policii ČR, která navazovala na kontrolu provedenou v Ministerstvu vnitra v roce 2005 a kontrolu provedenou v Policii ČR v roce 2003.

V průběhu roku byla do plánu kontrol dále zařazena kontrola v Ministerstvu zemědělství na základě oznámení o možném porušování právních předpisů v oblasti ochrany utajovaných informací. Dále byly do plánu kontrol průběžně zařazovány kontroly u podnikatelů – držitelů osvědčení podnikatele, u kterých se vyskytovaly utajované informace.

S výjimkou mimořádně zařazené kontroly v Ministerstvu zemědělství byly všechny kontroly zaměřeny na ověření skutečného stavu ve všech druzích zajištění ochrany utajovaných informací, které byly jednotlivými kontrolovanými osobami realizovány. Přehled kontrolních akcí v roce 2008 je uveden v následujících tabulkách.

Kontroly v orgánech státu a jejich složkách v roce 2008

Kontrolovaná osoba	Kontrolovaná osoba
Ministerstvo životního prostředí	HZS Ústeckého kraje
Ministerstvo vnitra – Policie ČR	Kancelář Senátu Parlamentu ČR
Zastupitelský úřad ČR v Aténách	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
Česká národní banka	HZS Královéhradeckého kraje
Zastupitelský úřad ČR v Kodani	Kancelář Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR
Ministerstvo zemědělství	

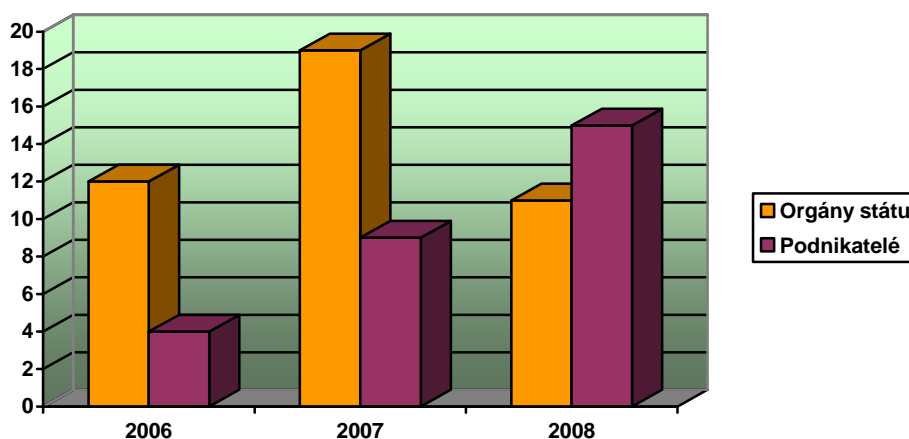

Kontroly u podnikatelů v roce 2008

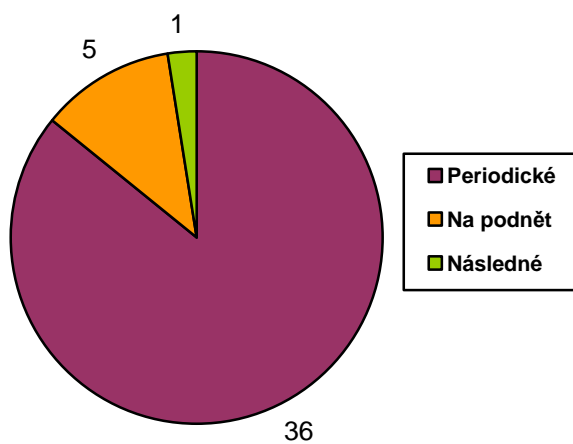
Kontrolovaná osoba	Kontrolovaná osoba
Poličské strojírný a.s.	TECHNICOM, s.r.o.
NAVATYP a.s.	ERICSSON, spol. s r.o.
SIEZA, s.r.o.	EKOSA s.r.o.
Siemens IT Solutions and Services, s.r.o.	EDS, s.r.o.
Synthesia, a.s.	EST+ a.s.
EBIS, spol. s r.o.	ERA, a.s.
IBM Česká republika, spol. s r.o.	Z.L.D., s.r.o.
TESLA, akciová společnost	

V grafech jsou znázorněny počty a poměr jednotlivých typů kontrol (periodické kontroly, kontroly prováděné na základě vnějšího nebo vnitřního podnětu, následné kontroly zaměřené na ověření odstranění nedostatků zjištěných při předcházející kontrole) v období od účinnosti zákona.

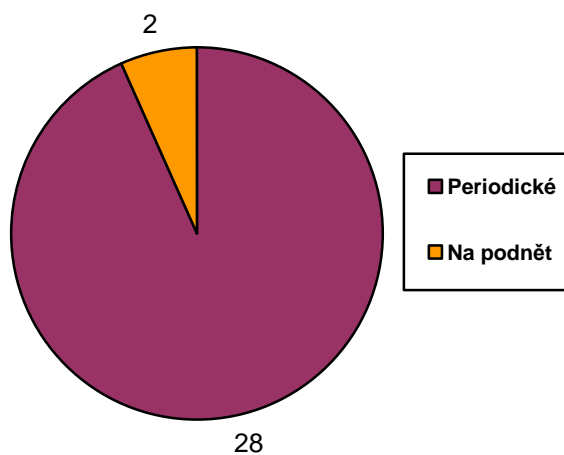
Kontroly 2006 až 2008

Důvod provedení kontrol – orgány státu

Důvod provedení kontrol – podnikatelé

2.10.2. Výsledky kontrol

Nedostatky, které byly zjištěny při kontrolách provedených v roce 2008, vyplývaly z porušení nebo nedodržení jednotlivých ustanovení zákona a dalších právních předpisů a byly uváděny jako kontrolní zjištění v protokolech o jednotlivých kontrolách. Z celkového počtu 26 kontrol nebyly nedostatky zjištěny pouze v 7 případech (27 %). V 8 případech (31 %) byly podány podněty k zahájení správního řízení pro podezření ze spáchání přestupku nebo správního deliktu.

V rámci výkonu státního dozoru Úřad rovněž získává poznatky potřebné pro posouzení efektivity právní úpravy a konkrétních řešení jednotlivých oblastí ochrany utajovaných informací (konfrontace s problémy při aplikaci právních předpisů a při praktické realizaci ochrany utajovaných informací). Výkon státního dozoru tak přispívá k zajištění potřebné zpětné vazby následně využívané například při přípravě novelizací právní úpravy ochrany utajovaných informací. V rámci metodické činnosti vůči orgánům státu i podnikatelům majícím přístup k utajovaným informacím se Úřad rovněž může více zaměřovat právě na problémové oblasti a konkrétní systémové nedostatky zjišťované při výkonu státního dozoru.

Nedostatky zjišťované při výkonu státního dozoru se objevovaly téměř ve všech oblastech ochrany utajovaných informací. Jejich příčinou bylo v naprosté většině případů selhání lidského činitele. Jednalo zejména o tyto nedostatky:

Obecné nedostatky

- nestanovení stupně utajení utajované informace;
- vyznačení stupně utajení na dokument, který utajované informace neobsahoval;
- ztráta dokumentů obsahujících utajované informace;
- rozpor vnitřních předpisů kontrolovaných osob s právními předpisy upravujícími oblast ochrany utajovaných informací;
- nastavení systému způsobem, který neumožňoval v plné míře zajistit ochranu utajovaných informací.

Personální bezpečnost

- nedostatky ve vedení přehledu pracovních míst nebo funkcí, u kterých je nezbytné mít přístup k utajovaným informacím, a ve vedení evidencí osob majících přístup k utajovaným informacím (neaktuálnost);
- přístup k utajovaným informacím u osob, které nesplňovaly podmínky přístupu k utajovaným informacím.

Průmyslová bezpečnost

- nedostatky ve zpracování bezpečnostní dokumentace podnikatele, neprovádění její aktualizace;

- neoznamování změn údajů uvedených v žádosti o vydání osvědčení podnikatele.

Administrativní bezpečnost

- nezaevidování utajovaných informací (dokumentů);
- nedostatky ve způsobu vedení evidence utajovaných dokumentů a ve vedení dalších administrativních pomůcek (neúplné nebo nesprávné zápisy, chybně prováděné opravy);
- nedostatky ve vyznačování náležitostí utajovaných dokumentů (nevyznačený nebo chybně vyznačený stupeň utajení, nesprávné nebo chybějící další povinné náležitosti vlastního nebo doručeného utajovaného dokumentu);
- nezaznamenávání převzatých nebo vytvořených utajovaných dokumentů v manipulačních knihách, neevidování seznámení se s utajovanou informací stupně utajení Důvěrné a vyššího, chybná manipulace s utajovanými dokumenty (nepředávání utajovaných dokumentů proti potvrzení, ukládání mimo odpovídající zabezpečené oblasti).

Fyzická bezpečnost

- nedostatky ve zpracování projektu fyzické bezpečnosti (neúplnost, chybné hodnocení použitých opatření fyzické bezpečnosti, nesoulad skutečného stavu s projektem, neprovádění aktualizací);
- nesprávné nastavení opatření fyzické bezpečnosti (nesprávná funkce technických prostředků, nesprávná instalace, chybně stanovené lokality pro nasazení technických prostředků);
- absence požadovaných technických prostředků při zajištění objektů a zabezpečených oblastí;
- nedostatečná úroveň opatření fyzické bezpečnosti (nesplnění stanovených minimálních požadavků).

Bezpečnost informačních systémů

- rozpor mezi bezpečnostní dokumentací informačního systému a skutečným stavem;
- nedodržování stanovených režimových opatření na pracovištích s informačními systémy, provoz informačního systému v rozporu s certifikační zprávou;
- nedostatky ve správě účtů uživatelů informačního systému.

Kryptografická ochrana

- nedodržování instalačních podmínek kryptografických prostředků;

- nedodržování stanovených režimových opatření na kryptografických pracovištích;
- nedostatky v označování kryptografického materiálu (náležitosti písemností kryptografické ochrany);
- nesplnění požadavků pro ukládání kryptografického materiálu.

2.11. Metodická činnost Úřadu

Také v roce 2008 byly zaměstnanci Úřadu prováděny přednášky pro orgány státu a podnikatele. Individuální konzultace a přednášky byly zaměřeny především na výklad právní úpravy ochrany utajovaných informací a na zodpovídání dotazů k jednotlivým ustanovením zákona a jeho prováděcích předpisů.

Kromě obecných témat byly předmětem metodické činnosti i specifické otázky spojené s bezpečnostním řízením, zpracováním bezpečnostních dokumentací, nakládáním s utajovanými informacemi v rámci administrativní bezpečnosti a zajištěním fyzické bezpečnosti včetně zpracování projektů fyzické bezpečnosti.

Metodickou činnost vůči orgánům státu a jejich organizačním složkám a vůči podnikatelům Úřad dále realizoval v rámci odborné činnosti jednotlivých organizačních celků zodpovídáním telefonických i písemných dotazů a poskytováním konzultací a rovněž při výkonu státního dozoru a provádění tzv. dohlídek v průběhu bezpečnostního řízení u podnikatelů.

Nejčastěji kladené dotazy a odpovědi a také různé metodické pokyny a návody Úřad uveřejňuje na svých internetových stránkách (viz kapitolu 2.12.2.).

Mimo metodickou činnost zaměřenou vůči cílovým subjektům, vyplývajícím přímo ze zákona, Úřad zodpovídal rovněž dotazy (položené telefonicky nebo elektronickou formou) ze strany laické veřejnosti a médií.

2.11.1. Metodická činnost v oblasti bezpečnostního řízení

Metodická činnost Úřadu v oblasti bezpečnostního řízení je nezbytným trvalým procesem, který probíhal i v průběhu celého roku 2008. Členění této činnosti korespondovalo s jednotlivými fázemi bezpečnostního řízení.

První oblastí bylo poskytování konzultací a metodických doporučení fyzickým osobám, podnikatelům, odpovědným osobám a bezpečnostním ředitelům pro přípravu a realizaci žádosti o vydání osvědčení fyzické osoby nebo podnikatele nebo dokladu. Mj. v této souvislosti proběhla dvě školení pracovníků Ministerstva obrany, ze kterého přichází nejvíce žádostí o vydání osvědčení fyzické osoby.

Druhá oblast je spojena s postupem Úřadu podle § 102 zákona, kdy Úřad při podání žádosti, pokud je to možné, pomáhá účastníku řízení s odstraněním nedostatků žádosti na místě.

Jako třetí oblast metodické činnosti lze označit metodické vedení držitelů osvědčení nebo dokladu formou konzultací a informací uveřejněných na internetových stránkách Úřadu.

Čtvrtou oblastí bylo poskytování konzultací a metodické vedení při přípravě opakovaných žádostí v souvislosti se zachováním přístupu k utajovaným informacím. Metodickou činnost Úřadu v této rovině lze označit za velmi významnou především ve směru k podnikatelům – držitelům osvědčení podnikatele, kteří i bezprostředně po uplynutí doby platnosti dosavadního osvědčení nadále předpokládali přístup k utajovaným informacím. Právě u podnikatelů, u kterých se vyskytují utajované informace, by případné nedodržení zákonem stanovené lhůty pro podání žádosti podnikatele k vydání navazujícího osvědčení podnikatele mohlo znamenat porušení zákona a především reálné ohrožení utajovaných informací, potažmo znemožnění části jejich podnikatelských aktivit.

Na základě dosavadních zkušeností z kontrol prováděných v rámci výkonu státního dozoru u podnikatelů a vyhodnocováním materiálů poskytnutých podnikateli, kteří byli držiteli osvědčení podnikatele, je možné konstatovat přetrvávající nedostatky ve znalosti zákona, zejména pak aplikace jednotlivých druhů zajištění ochrany utajovaných informací v praxi, tj. personální, administrativní a fyzické bezpečnosti a při plnění povinností odpovědné osoby. Situaci současně komplikovala někdy neprofesionální činnost konzultačních firem, které při své činnosti aplikovaly různé právní názory a stanoviska k zákonu. Snahou Úřadu proto bylo zintenzivnění metodické činnosti a vypracování inkriminovaných ustanovení zákona v navrženém textu pro novelu zákona.

Úřad dále periodicky prováděl metodickou činnost ve vztahu k orgánům státu, které spolupracují při provádění bezpečnostního řízení, nejintenzivnější byly konzultace a metodická jednání se zpravodajskými službami.

2.12. Věstník Úřadu a internetové stránky Úřadu

2.12.1. Věstník Úřadu

Úřad vydává, v souladu se zákonem, Věstník Úřadu jako periodickou tiskovinu, která vychází dvakrát ročně, v případě potřeby i vícekrát. V roce 2008 byla vydána dvě pravidelná čísla.

Obsahem Věstníku Úřadu je především seznam certifikovaných technických prostředků, seznam podnikatelů, kterým bylo vydáno osvědčení podnikatele, dále seznam organizací, kterým bylo vydáno potvrzení podle zákona 148/1998 Sb., a seznam organizací, kterým platnost potvrzení zanikla.

Ve Věstníku Úřadu jsou dále zveřejňovány informace jak z oblasti personální bezpečnosti, bezpečnostní způsobilosti, průmyslové bezpečnosti, administrativní bezpečnosti a fyzické bezpečnosti, tak i z oblasti bezpečnosti informačních nebo komunikačních systémů, případně z oblasti kryptografické ochrany. Dále jsou zveřejňovány metodické pokyny vydávané Úřadem, různé pokyny, návody a instrukce, žádosti a další informace určené odborné veřejnosti.

Věstník Úřadu není distribuován formou volného prodeje. Lze jej zakoupit pouze předplatitelskou formou (v současné době je registrováno cca 3 000 předplatitelů). Věstník je také možné objednat přímo na adrese Úřadu nebo v obchodním oddělení Tiskárny Ministerstva vnitra.

Obsah Věstníku Úřadu je rovněž zveřejňován na internetových stránkách Úřadu.

2.12.2. Internetové stránky Úřadu

Internetové stránky Úřadu (www.nbu.cz) jsou v provozu od roku 1999. Jsou na nich pravidelně zveřejňovány veškeré informace, které se týkají činnosti Úřadu a jeho hlavních úkolů. Členěny jsou na odborné a všeobecné informace, včetně aktualit, tiskových zpráv a elektronické podatelny. Všechny údaje jsou průběžně aktualizovány jednotlivými organizačními celky Úřadu podle jejich věcné příslušnosti.

Obsahem svých internetových stránek se Úřad snaží především reagovat na nejčastěji kladené dotazy tak, aby na nich jejich návštěvníci našli vše, co potřebují vědět o problematice utajovaných informací, bezpečnostní způsobilosti i o Úřadu samotném. V roce 2008 byly podle očekávání nejvíce vyhledávanými informace týkající se bezpečnostního řízení.

Na internetových stránkách Úřadu je zveřejňován přehled všech platných právních předpisů upravujících oblast ochrany utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti, průběžně aktualizovaný o jejich novelizace. Internetové stránky také obsahují informace o ztrátě nebo ukončení platnosti certifikátů, o falešných certifikátech apod.

Na internetových stránkách Úřadu jsou zveřejňovány i aktuální metodické pokyny a zpřístupněny jsou elektronické verze dotazníků a žádostí. Internetové stránky vždy obsahují rovněž poslední číslo Věstníku Úřadu.

V roce 2008 vykázaly internetové stránky více než 180 000 přístupů, což je více než 15 000 návštěv za měsíc.

2.13. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

V roce 2008 byly Úřadu podány celkem 4 žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Všem žádostem bylo vyhověno a požadované informace byly žadatelům poskytnuty. Rozhodnutí o odmítnutí žádosti nebylo tedy vydáno žádné.

V roce 2008 nebyla poskytnuta žádná výhradní licence ani nebyla podána žádná stížnost podle § 16a zákona č. 106/1999 Sb.

2.14. Inspekce ředitele Úřadu

V hodnoceném období se inspekce soustředila na plnění dlouhodobých úkolů souvisejících s interní kontrolou určených oblastí činnosti Úřadu, dále na plnění úkolů Úřadu v oblasti boje proti korupci podle příslušných usnesení vlády a na projednávání stížností a podaných podnětů.

V roce 2008 řešila inspekce celkem 5 stížností; pouze jedna z nich byla vyhodnocena jako částečně důvodná.

Inspekce rovněž prověřovala 7 podaných podnětů, které se přímo netýkaly působnosti Úřadu. Tři z těchto podnětů byly postoupeny k provedení dalších opatření jiným orgánům státní správy.

3. Bezpečnostní, ekonomické a personální zabezpečení Úřadu

3.1. Ochrana utajovaných informací v Úřadu

Ochranu utajovaných informací zajišťoval v Úřadu v roce 2008 odbor bezpečnostní, jehož ředitel je zároveň bezpečnostním ředitelem, který dále také zodpovídá za krizovou připravenost Úřadu.

V průběhu roku 2008 byly posíleny prostředky fyzické bezpečnosti a došlo k úpravě některých režimových opatření, která byla promítnuta do provozního řádu Úřadu. V roce 2008 byl dokončen plán obrany Úřadu pro případ krizových situací vojenského charakteru.

3.1.1. Ochrana objektu Úřadu

V roce 2008 byl rekonstruován vstup, resp. vjezd do Úřadu. Vjezd byl osazen výsuvnými sloupky splňujícími technické parametry požadované vyhláškou č. 528/2005 Sb., o fyzické bezpečnosti a certifikaci technických prostředků, ve znění vyhlášky č. 19/2008 Sb.

3.1.2. Vnitřní kontrola

Vnitřní kontrola byla, v souladu s Plánem kontrol na rok 2008, zaměřena na dodržování zásad při ochraně utajovaných informací ze strany zaměstnanců Úřadu. Kontrolní činnost byla prováděna v provozní i mimoprovozní době a byla průběžně vykonávána na všech pracovištích Úřadu.

Kontrolní činnost byla zaměřena zejména na:

- zabezpečení pracovišť při krátkodobé i dlouhodobé nepřítomnosti zaměstnance,
- klíčové hospodářství,
- zabezpečení výpočetní techniky,
- zabezpečení úschovných objektů a uzamykatelných schránek,
- dodržování pravidel administrativní bezpečnosti,
- manipulaci a uložení evidovaných razítek Úřadu,
- manipulaci se zbraněmi,
- neoprávněné vnášení nebezpečných předmětů.

V roce 2008 odbor bezpečnostní provedl 3 plánované a 7 namátkových kontrol, během nichž nebyly zjištěny žádné podstatné nedostatky.

3.1.3. Bezpečnostní řízení prováděná k zaměstnancům Úřadu

V roce 2008 bylo, na základě bezpečnostního řízení vedeného odborem bezpečnostním, vydáno 70 osvědčení fyzické osoby a 27 osvědčení fyzické osoby pro cizí moc.

Jednomu zaměstnanci Úřadu byla, v souladu s ustanovením § 101 odst. 2 zákona, zrušena platnost osvědčení, neboť přestal splňovat podmínku podle ustanovení § 12 odst. 1 písm. d) zákona.

3.2. Archiv Úřadu

Úřad zřídil v roce 2005 vlastní archiv s postavením bezpečnostního archivu. Archiv byl zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, akreditován na dobu tří let. Během roku 2008 Úřad podnikl všechny potřebné kroky ke zdárnému splnění podmínek akreditačního řízení.

Archiv plní zákonné povinnosti – dohlíží na výkon spisové služby, pravidelně provádí výběr archiválií ve skartačním řízení, a to i u dokumentů, u nichž dosud nebyl zrušen stupeň utajení. V roce 2008 archiv vykonal pět archivních prohlídek a ve skartačním řízení povolil zničit cca 15 běžných metrů dokumentů. Archiv pečuje o utajované archiválie, které vede v základní evidenci Národního archivního dědictví. Neutajované archiválie vzniklé z činnosti Úřadu předává k trvalému uložení do Národního archivu. V roce 2008 do této instituce postoupil jeden běžný metr archiválií z let 1998 až 2006.

Archiv dále zpřístupňuje uložené archiválie oprávněným badatelům ke studiu. V roce 2008 jej navštívili dva interní badatelé.

3.3. Ekonomické zabezpečení Úřadu

Úřad, zřízený zákonem č. 148/1998 Sb., se po ekonomické stránce vyčlenil ze struktur Ministerstva vnitra dne 1. listopadu 1998 a představuje samostatnou kapitolu státního rozpočtu „308“.

V průběhu roku 2008 byly do rozpočtu kapitoly Úřadu přiděleny finanční prostředky z veřejné pokladní správy ve výši 533 tis. Kč na výdaje spojené s výkonem předsednictví ČR v Radě EU. V souvislosti s předsednictvím ČR vyčlenila kapitola další prostředky ve výši 150 tis. Kč z rozpočtu roku 2008 a rovněž k těmto výdajům byly převedeny prostředky z nespotřebovaných výdajů roku 2007 ve výši 147 tis. Kč. Jedná se o běžné výdaje, určené na jazykové a odborné vzdělávání, školení a semináře v zahraničí a pracovní cesty do institucí EU, dále pak na motivační odměny osob, zabývajících se přípravou předsednictví ČR v Radě EU. Prostředky určené pro tyto účely byly čerpány ve výši 825 tis. Kč, což je 99 %.

Příjmy nebyly v roce 2008 rozpočtovány, protože jsou plněny pouze nahodilými příjmy a celkem činily 982 tis. Kč.

Schválené rozpočtové výdaje na rok 2008 byly sníženy a po úpravách byl rozpočet ve výši 280 811 tis. Kč. Výdaje pro rok 2008 byly posíleny z rezervního fondu (nespotřebované výdaje roku 2007) o 12 410 tis. Kč. Znamená to, že schválený rozpočet Úřadu může být o tyto prostředky přečerpán. Rozpočet za rok 2008 byl čerpán ve výši 285 174 tis. Kč, což je 101 %. Největší objem běžných výdajů tvoří, jako každým rokem, mzdové výdaje a zákonem dané odvody, ty byly vyčerpány na 99 %. Běžné výdaje, zejména platby v oblasti energií, nezbytných služeb a nákupů k zajištění činnosti Úřadu, činily po rozpočtových změnách 56 050 tis. Kč a byly čerpány vlivem posílení z rezervního fondu na úrovni 116 %, jako i kapitálové výdaje upraveného rozpočtu ve výši 24 181 tis. Kč v oblasti pořízení hmotného a nehmotného majetku byly vyčerpány na 106 %.

Výzkum a vývoj byl v plném rozsahu dotován z prostředků státního rozpočtu ve výši 21 731 tis. Kč a vyčerpáno bylo 77 %, tj. 16 885 tis. Kč. V rámci uzavřených smluvních závazků s externími řešiteli bylo na účelové výzkumné projekty vyčerpáno

10 917 tis. Kč a v rámci institucionálních prostředků, které Úřad využívá pro potřeby vlastního výzkumu, bylo vyčerpáno 5 967 tis. Kč.

Nespotřebované výdaje rozpočtu roku 2008 jsou evidovány v celkové výši 8 046 tis. Kč, z toho běžné výdaje činí 3 168 tis. Kč, kapitálové výdaje ve výši 32 tis. Kč a prostředky pro vědu a výzkum ve výši 4 846 tis. Kč. Nespotřebované výdaje rozpočtu roku 2008 budou použity především na pokrytí neplánovaných výdajů a k dokončení některých akcí.

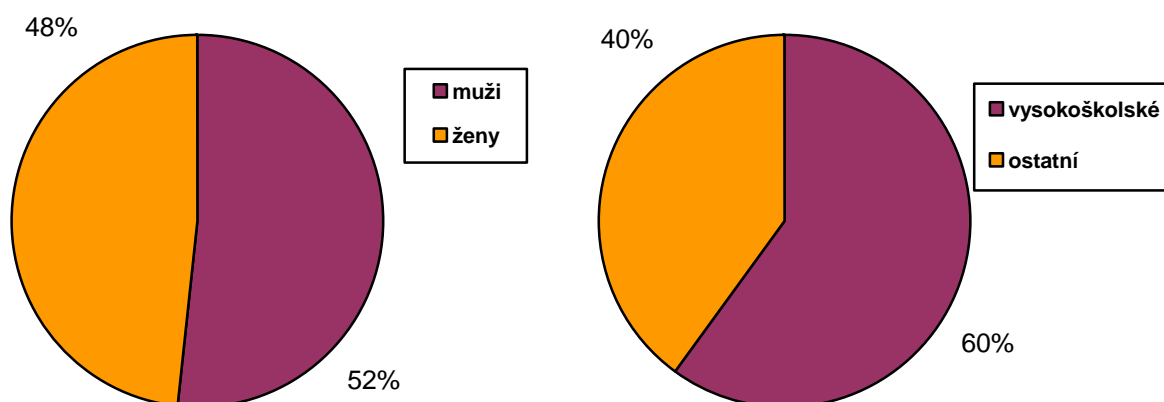
Veškeré prostředky určené na financování Úřadu pro plnění jeho činností vyplývajících ze zákona procházely, v souladu se zákonem o finanční kontrole, předběžnou a průběžnou finanční kontrolou. U vybraných finančních operací byla průřezově provedena i kontrola následná.

3.4. Personální zabezpečení Úřadu

Koncem roku 2007 byla přijata organizační i personální opatření, aby mohl být realizován požadavek vyplývající z usnesení vlády č. 436 ze dne 25. dubna 2007 k návrhu na snižování počtu funkčních míst ve státní správě do roku 2010, a to nejméně o 3% ročně. K 1. lednu 2008 bylo v Úřadu 301 systemizované pracovní místo. Celkový počet pracovních míst pro tento rok byl snížen o 9. Koncem roku 2008 byla opět přijata opatření, aby i v následujícím roce mohlo dojít k adekvátnímu snížení počtu míst.

K 31. prosinci 2008 bylo aktuálně obsazeno 290 pracovních míst, z toho bylo 150 mužů a 140 žen, průměrný věk byl 40 let a 60% zaměstnanců mělo vysokoškolské vzdělání. Úřad vyvíjí maximální úsilí, aby pracovní místa byla obsazena kvalifikovanými a schopnými zaměstnanci s odpovídající praxí, kteří zároveň splňují požadavky na přístup k utajovaným informacím.

Struktura zaměstnanců Úřadu – muži/ženy a podle vzdělání

V Úřadu je průběžně realizován systém vzdělávání zaměstnanců. V roce 2008 byl zaměřen hlavně na vzdělávání vybraných zaměstnanců v souvislosti s přípravou

ČR na předsednictví v Radě EU. Pozornost byla zaměřena na jazykovou přípravu a složení jazykových zkoušek. Jazykových kurzů organizovaných Úřadem se průběžně účastnilo celkem 90 zaměstnanců.

V roce 2008 pokračovalo manažerské vzdělávání vedoucích zaměstnanců, kterého se zúčastnilo 30 osob. Manažerská školení byla účastníky hodnocena velmi kladně s optimálním přínosem pro praxi. Dále byla věnována pozornost tématům, která souvisejí s výkonem odborných činností zaměstnanců Úřadu. Bylo organizováno školení k zákoníku práce, správnímu řádu, spisové službě, obchodnímu zákoníku a další. Celkem 120 zaměstnanců se také zúčastnilo školení na téma „Etika a etiketa“ zaměřeného především na otázky etického řízení v organizaci.

Možnost vzdělávání zaměstnanců je jedním z motivačních prvků, které Úřad využívá.

Obsah

1. Úvod	2
2. Činnost Úřadu	2
2.1. Legislativní a právní činnost Úřadu	2
2.1.1. Vnější legislativní činnost	2
2.1.2. Vnitřní legislativní činnost	5
2.1.3. Právní činnost	6
2.2. Mezinárodní spolupráce Úřadu	7
2.2.1. Mezinárodní smlouvy	7
2.2.1.1. <i>Hodnocení sjednávání smluv o ochraně utajovaných informací za rok 2008</i>	7
2.2.1.2. <i>Ostatní smlouvy o ochraně utajovaných informací</i>	11
2.2.1.3. <i>Výhled na rok 2009</i>	11
2.2.2. Aktivity vyplývající z členství ČR v NATO a EU	12
2.2.3. Spolupráce s bezpečnostními úřady partnerských států	15
2.2.4. Ostatní mezinárodní aktivity Úřadu	16
2.3. Personální bezpečnost	17
2.3.1. Statistické přehledy	18
2.3.2. Analýza důvodů nevydání nebo zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby	21
2.3.3. Personální projekt	21
2.4. Bezpečnostní způsobilost	22
2.4.1. Statistické přehledy	23
2.4.2. Analýza důvodů nevydání dokladu	23
2.5. Průmyslová bezpečnost	24
2.5.1. Bezpečnostní řízení o žádosti podnikatele	24

2.5.2. Statistické přehledy	25
2.5.3. Analýza důvodů nevydání osvědčení podnikatele	26
2.6. Bezpečnost informačních a komunikačních systémů a krypto- grafická ochrana	27
2.6.1. Certifikační a akreditační činnost	28
2.6.1.1. <i>Certifikace a akreditace informačních systémů</i>	28
2.6.1.2. <i>Certifikace kryptografických prostředků</i>	30
2.6.1.3. <i>Certifikace kryptografických pracovišť</i>	32
2.6.1.4. <i>Certifikace stínicích komor</i>	33
2.6.2. Další odborná činnost	33
2.6.2.1. <i>Výroba kryptografického materiálu</i>	33
2.6.2.2. <i>Měření kompromitujícího vyzařování (TEMPEST)</i>	34
2.6.2.2.1. <i>TEMPEST měření elektronických zařízení</i>	34
2.6.2.2.2. <i>Zónové měření, obranně bezpečnostní pro- hlídky</i>	34
2.6.2.2.3. <i>Přehled provedených měření</i>	34
2.6.2.3. <i>Schvalování projektů bezpečnosti komunikačních systémů</i>	35
2.6.2.4. <i>Školení pracovníků kryptografické ochrany a zkouš- ky odborné způsobilosti</i>	35
2.6.3. Problémové oblasti bezpečnosti informačních a komunikač- ních systémů a kryptografické ochrany	35
2.7. Administrativní a fyzická bezpečnost, ústřední registr	37
2.7.1. Administrativní bezpečnost	37
2.7.1.1. <i>Problémové oblasti administrativní bezpečnosti</i>	37
2.7.2. Fyzická bezpečnost	37
2.7.2.1. <i>Certifikace technických prostředků</i>	38
2.7.2.2. <i>Posuzování projektů fyzické bezpečnosti</i>	40
2.7.2.3. <i>Problémové oblasti fyzické bezpečnosti</i>	40
2.7.3. Ústřední registr	41
2.8. Opravné prostředky	41
2.8.1. Bezpečnostní řízení	41

2.8.1.1. <i>Statistické přehledy</i>	42
2.8.1.1.1. <i>Rozklady</i>	42
2.8.1.1.2. <i>Žaloby správní</i>	43
2.8.1.2. <i>Hodnocení rozhodovací praxe Úřadu</i>	43
2.8.2. <i>Správní řízení o pokutě</i>	44
2.9. Výzkumná a vývojová činnost Úřadu	44
2.9.1. <i>Cíle a organizace výzkumu a vývoje</i>	44
2.9.2. <i>Přehled účelově dotovaných projektů</i>	45
2.9.2.1. <i>Projekty započaté v roce 2008 jednoleté</i>	45
2.9.2.2. <i>Projekty započaté v roce 2008 víceleté</i>	46
2.9.2.3. <i>Institucionálně dotovaný výzkumný úkol Úřadu</i>	46
2.9.3. <i>Vlastní výzkum a vývoj v Úřadu</i>	47
2.10. Státní dozor	47
2.10.1. <i>Kontroly provedené v roce 2008</i>	48
2.10.2. <i>Výsledky kontrol</i>	50
2.11. Metodická činnost Úřadu	52
2.11.1. <i>Metodická činnost v oblasti bezpečnostního řízení</i>	52
2.12. Věstník Úřadu a internetové stránky Úřadu	53
2.12.1. <i>Věstník Úřadu</i>	53
2.12.2. <i>Internetové stránky Úřadu</i>	54
2.13. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	54
2.14. Inspekce ředitele Úřadu	55
3. Bezpečnostní, ekonomické a personální zabezpečení Úřadu	55
3.1. Ochrana utajovaných informací v Úřadu	55
3.1.1. <i>Ochrana objektu Úřadu</i>	55
3.1.2. <i>Vnitřní kontrola</i>	56

3.1.3. Bezpečnostní řízení prováděná k zaměstnancům Úřadu	56
3.2. Archiv Úřadu	56
3.3. Ekonomické zabezpečení Úřadu	57
3.4. Personální zabezpečení Úřadu	58